

NIEUWSBRIEF AMBACHT & GEREEDSCHAP

In deze Nieuwsbrief o.a.

Programma voorjaarsbijeenkomst 2009

Verslag Najaarsbijeenkomst 2008

Museaal

Lezers schrijven

Boekenpraat en zo

Te hooi en te gras

Mutaties ledenlijst

Nieuwsbrief van de Vereniging Ambacht & Gereedschap

April 2009 Nr. 36

INHOUD:

INHOUD

Ten geleide	3
Uitnodiging Voorjaarsbijeenkomst	4
Programma Voorjaarsbijeenkomst	6
Van het bestuur	8
Onze nieuwe bestuursleden / in memoriam	8
Van de redactie	9
Verslag A&G Najaarsbijeenkomst	11
Een profielschaaf, als je begrijpt wat ik bedoel	20
Museaal	27
Lezers schrijven	30
Agenda	38
Boekenpraat en zo	42
Te hooi en te gras	45
Wat is dat?	46
Dat is dat	52
Vraag & Aanbod	53
Mutaties ledenlijst	54

INHOUD

INHOUD

INHOUD

INHOUD

“If you try to make something beautiful, it is often ugly.
If you try to make something useful, it is often beautiful.”
Oscar Wilde 1854-1900

TEN GELEIDE

Ten geleide

TEN GELEIDE
TEN GELEIDE
TEN GELEIDE
TEN GELEIDE
TEN GELEIDE

Ten geleide,

Dit is de eerste publicatie in het nieuwe verenigingsjaar die uitkomt onder auspiciën van het nieuwe bestuur. In het vorige nummer van de Nieuwsbrief heeft u alles kunnen lezen over het oude bestuur. Nu is de tijd dat de nieuwe leden zich aan u voorstellen. Naast ondergetekende als voorzitter nemen Cees van der Graaf als secretaris en Jan Blaas als penningmeester het stokje over van respectievelijk Hans Rode, Andries Boekhout en Jan van Dam. Daarnaast is Martin Hagen nieuwkomer. Overigens blijven Hans Rode en Gerrit Vink ook nog lid van het Bestuur. De eerste bestuursvergadering in de nieuwe samenstelling is inmiddels achter de rug en ik kan u verzekeren dat de sfeer uitstekend is. Het is nog wel even wennen maar duidelijk is dat iedereen er veel zin in heeft.

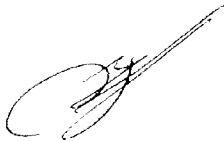
Dat laatste mag ook wel gezien de hoeveelheid werk dat het bestuur van een bloeiende vereniging als de onze met zich meebrengt. De zes bestuursvergaderingen per jaar kenmerken zich door een meer dan volle agenda, waarbij over een veelheid van onderwerpen besluiten moeten worden genomen.

Een van die beslispunten is het publicatiebeleid van de Vereniging. Zonder op de discussie, die nog in het Bestuur moet plaatsvinden te willen vooruitlopen, is de vraag aan de orde of de huidige opzet wel zo efficiënt is. Twee redacties betekent toch een extra inzet van (schaarse) mankracht en ook de kosten zouden mogelijk bij een andere opzet lager kunnen zijn. Er zijn zeker ook goede argumenten om op de ingeslagen weg verder te gaan, maar binnen het bestuur hebben we afgesproken om dit jaar, met de ervaring die we nu hebben opgedaan, nog eens alle mogelijkheden goed tegen het licht te houden. Natuurlijk staan wij daarbij ook open voor ideeën die leven onder de leden.

Heel blij zijn we uiteraard met het volledige herstel van onze redacteur Piet Hageman die er wederom in geslaagd is een mooi nummer samen te stellen.

Bijzondere aandacht ook voor onze voorjaarsexcursie op 16 mei, die dit jaar zal gaan naar Smederij Oldenhoven. Een interessant programma staat ons te wachten en ik reken op een grote opkomst. Meldt u zich vooral tijdig aan.

Hein Coolen, voorzitter.

UITNODIGING

voor onze voorjaarsbijeenkomst te
Vorden (Gld.) op
zaterdag 16 mei 2009.

Gesmeed en gegoten

Voordat het materiaal ijzer in de meest uiteenlopende producten zijn eindvorm krijgt, zijn vele bewerkingen nodig. Smeden en gieten zijn daarbij de belangrijkste. En daarover gaat het bij deze bijeenkomst. We hebben geprobeerd om over dit onderwerp een veelzijdig programma te maken, niet alleen interessant voor de "ijzervreters" onder u, maar ook voor alle "houtluizen" en anderen. En dat in de wetenschap dat er in heden en verleden nauwelijks gereedschappen waaraan geen ijzeren onderdelen zitten, te vinden zijn.

Het **smeden** staat 's morgens vooral centraal. We zijn dan te gast bij smederij Oldenhave te Vorden, die gespecialiseerd is in restauratiewerk van hoog niveau. Verwacht hier geen weekendrust, de vele demonstraties in atelier en werkplaats zullen tijdens onze aanwezigheid voor veel bedrijvigheid zorgen. U kunt o.a. kennis maken met het smeden van hang- en sluitwerk, gereedschappen en spijkers. Ook zijn er demonstraties in het siersmeden, koperslaan en vergulden.

Maar er is meer te zien. Natuurlijk is er een scala van producten van Oldenhave zelf. Daarnaast zal ons lid, kunstsmed Juul Baltussen uit Westerbeek, enige van zijn verrassende scheppingen (gecreëerd uit afgedankt, oud gereedschap) laten zien. Maar behalve dit alles is er nog wel wat expositieruimte over als het metaalverwerkende ambachten en gereedschappen betreft. Inbreng door leden uit eigen collectie wordt daarom van harte aanbevolen!

Voor de leden die in de buurt wonen

Wel graag van te voren daarover even bellen (tel. 024-6634053).

's Middags, na de gezamenlijke lunch, komt het proces van het **gieten** van ijzer aan bod, inclusief het procedé van het emailleren. Dat gebeurt in de vorm van een half uur durende film "Symfonie van vuur en ijzer". De heer P. van Toor, voorzitter van de stichting Nederlands IJzermuseum te Ulft, zal deze film inleiden.

Restaurant Bakker

Over "het natje en het droogje" zult u deze dag niet te klagen hebben. Die is in de geroutineerde handen van hotel-restaurant Bakker in Vorden.

Aanmelding:

De kosten van deelname aan deze bijeenkomst zijn € 20,50 per persoon. In dit bedrag zijn de consumpties 's morgens en een uitgebreide lunch begrepen. We verzoeken u dit bedrag over te maken. **Doe dit voor 1 mei, a.u.b.**

Contante betalingen op de dag zelf zijn **bijzonder bezwaarlijk** te verwerken en daarom niet langer mogelijk. Uitsluitend voor buitenlandse deelnemers kunnen we hier een uitzondering op maken.

Bereikbaarheid:

Een kaartje op de los bijgevoegde brochure maakt duidelijk hoe u per auto smederij Oldenhove kunt vinden. Vorden is ook per trein bereikbaar. Informeer van te voren bij ons als u van openbaar vervoer gebruik wilt maken (tel. 024-6634053). Afhalen van het station behoort dan tot de mogelijkheden.

Het adres van smederij Oldenhove is: Bedrijvenweg 6 7251 KX Vorden.
Het adres van hotel-restaurant Bakker is: Dorpsstraat 24, 7251 BB Vorden.
Telefoon (0575) 55 13 12.

Wij verzoeken u de bijdrage voor uw deelname uiterlijk vóór 1 mei over te maken naar ING rekening p300741 t.n.v. penningmeester Ambacht & Gereedschap te Rotterdam, onder vermelding van: Excursie 16 mei 2009 en het aantal personen.

PROGRAMMA

Vanaf 10.00 uur: Inschrijving en ontvangst met koffie bij Smederij Oldenhave. Aansluitend een kort woord door onze voorzitter.

LET OP!

**VÓÓR 10 UUR IS ER NOG NIEMAND
BESCHIKBAAR OM U WELKOM TE HETEN.**

Vanaf 10.45 uur: Demonstraties smeden, koper slaan en vergulden. Expositie o.m. van werkstukken van de smederij en creaties van kunstsmid Juul Baltussen.

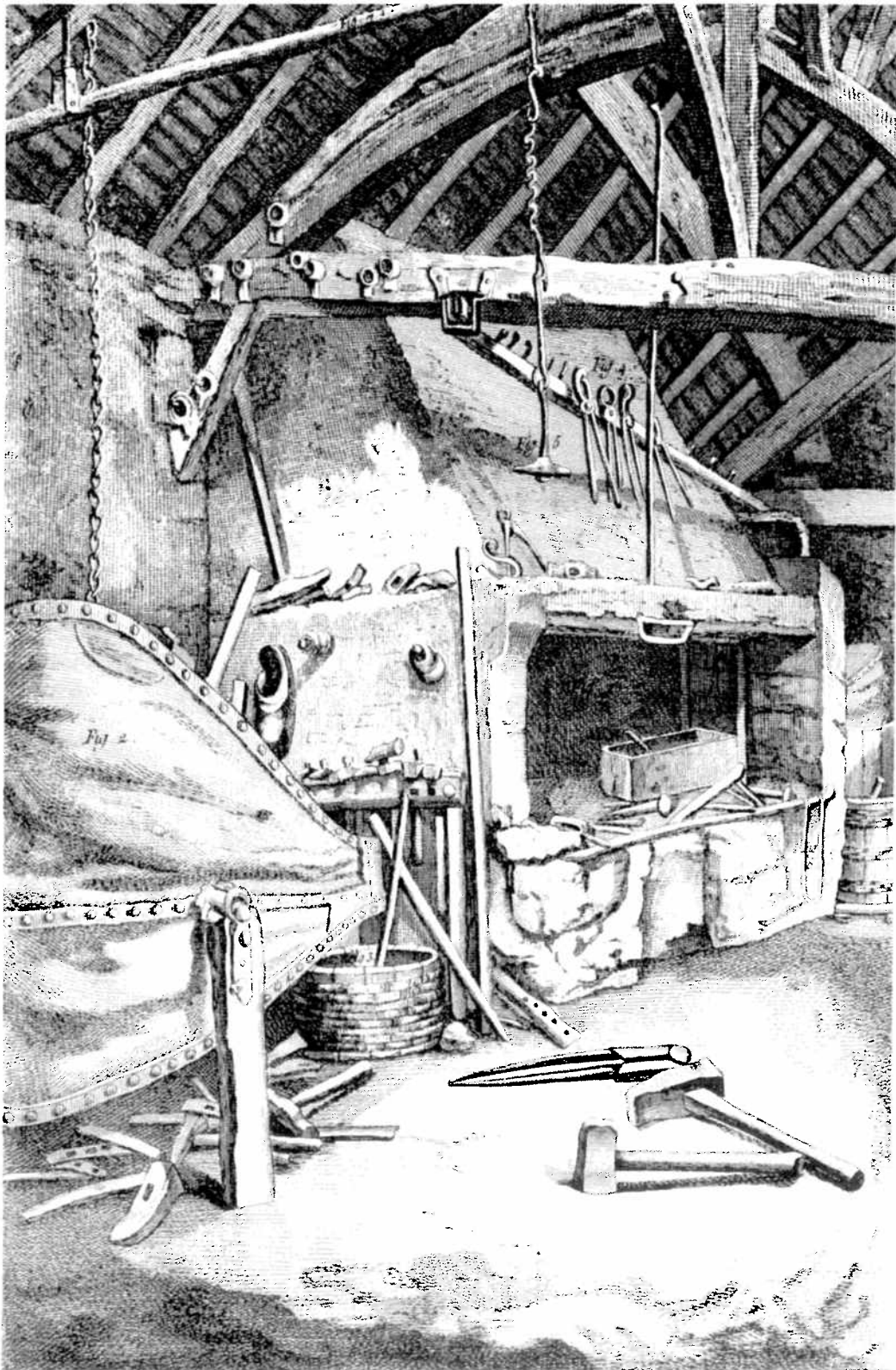
12.45 uur: Vertrek naar hotel restaurant Bakker.

13.00 - 14.00 uur: Lunch

14.15 - 15.15 uur: Vertoning van de film "Symfonie van vuur en ijzer" met inleiding door de heer Van Toor van het Nederlands IJzermuseum te Ulft.

Vanaf 15.45 uur Informeel napraten (voor eigen rekening).

VAN HET BESTUUR

Onze nieuwe bestuursleden zijn:

Hein Coolen
Voorzitter

Cees van der Graaf
Secretaris

Martin Hagen
Bestuurslid

In memoriam J. Thomas

Wij ontvingen het nare bericht dat op 23 december 2008, ons gewaardeerde lid J. Thomas uit Vlaardingen, is overleden.

De heer Thomas was lid sinds 2001 en altijd erg geïnteresseerd in de activiteiten van onze vereniging.

Wij wensen zijn naasten veel sterkte om het verlies te kunnen verwerken.

PH

In memoriam A.C. Rümke

De dochter van Coen Rümke stuurde ons bericht dat haar vader op 23 januari jl. is overleden.

Coen was lid vanaf 1993 en behoorde tot de oudgedienden van onze vereniging. Hij was een fervent verzamelaar en zeer geïnteresseerd in de publicaties van Ambacht & Gereedschap.

We hopen dat zijn vrouw, dochter en verdere nabestaanden de kracht zullen vinden om dit verlies te kunnen dragen en verwerken.

PH

VAN DE REDACTIE

Hier ligt het dan: ons eerste mededelingenblad! Hoewel bescheiden van afmeting en inhoud, mag het er als "boreling" best wezen (met dank aan de man die hem ter wereld hielp: onze redacteur Gerrit van der Sterre!).

Van hem kwam ook het idee dit blad bij nader inzien de naam "NIEUWSBRIEF" te geven, naar analogie van de "Newsletter" van onze grote en oudere Engelse broer Tools And Trades History Society. De naam "NIEUWSBRIEF" is bovendien een vlag die de lading beter dekt want inhoudelijk zal het bij mededelingen alléén echt niet blijven!

Het is voorlopig de bedoeling om tweemaal per jaar een A&G-NIEUWSBRIEF te laten verschijnen. We kunnen er dan het verslag van de gehouden bijeenkomst in opnemen en tevens de volgende aankondigen (zoals in dit nummer reeds gebeurd is).

Wat onze Nieuwsbrieven in de toekomst verder zullen gaan bevatten is een zaak die niet alleen door de redactie, maar vooral door de leden, dus door U wordt bepaald. Uw aller inbreng - in welke vorm dan ook - is dus van groot belang (zie ook: "Copy gevraagd").

Dat dit eerste nummer een gewaardeerd begin mag zijn van een lange indrukwekkende reeks!!!

Tot ziens op onze volgende bijeenkomst,

Hans Rode.

Hiermee is het allemaal begonnen.

In de allereerste Nieuwsbrief sprak Hans Rode de hoop uit dat er een indrukwekkende reeks zou volgen. Toch zal hij toen niet vermoed hebben dat zijn

wens op een grandioze manier zou uitkomen.

Inmiddels is de 36ste uitvoering in de maak.

De Nieuwsbrief die begon onder redactie van Gerrit van der Sterre als een eenvoudig clubblad voor enkele leden, is uitgegroeid tot een prachtig blad dat groot gemaakt is door mijn illustere voorganger Gijs Nederlof. Hij maakte er een echt vakblad van, voor een vereniging die is uitgegroeid tot een heel grote club van liefhebbers van ambachten en de daarbij gebruikte gereedschappen, met leden over de hele aardbol, waaronder ook musea en grote bedrijven. Ook een clubblad dat wereldwijd werd gewaardeerd en gelezen.

De Nieuwsbrief is op haar beurt weer bevallen. Inmiddels is er een boreling bijgekomen in de vorm van ons mooie themablad "De Gildebrief" en heeft de Nieuwsbrief een andere taak gekregen in de vorm van het informatieblad voor de leden, terwijl de Gildebrief meer een lees- en bewaarblad is geworden met veel kleurendruk, waar dieper op interessante onderwerpen wordt ingegaan.

De vereniging Ambacht & Gereedschap, opgericht door Hans samen met Jo Smulders en Gerrit van der Sterre, begon als een kleine club van enkele gedreven liefhebbers. Onder de bezielende leiding van Hans Rode is dat clubje geworden tot wat het nu is, de grootste vereniging in Nederland op het gebied van vrienden van het ambacht. Een vereniging die veel doet voor de promotie van de oude ambachten en gereedschappen door het organiseren van bijeenkomsten en excursies en het uitgeven van boeken, cahiers e.d. over diverse onderwerpen. De "Boedelcommissie" waar Hans voorzitter van is, helpt leden of hun nabestaanden een goede manier te vinden om de vaak waardevolle verzamelingen een goede bestemming te geven. Er worden nieuwe uitgaven voorbereid en bestaande- en soms uitverkochte uitgaven worden weer in een moderne en aangepaste vorm klaargemaakt voor heruitgave. Ook daar is Hans, achter de schermen, door zijn expertise en ervaring een nuttige kracht.

Het tijdperk "na Hans Rode" zal er een moeten zijn van verjonging en aanpassen aan de huidige tijd en zal moeten inspelen op een tijdperk dat jonge mensen het oude ambacht niet meer aan den lijve hebben ervaren. Met inzet van een nieuwe, gemiddeld iets jongere, bestuursploeg gaat dat zeker lukken. Hans blijft voorlopig lid van het bestuur, dus men kan nog altijd van zijn inzicht en vakmanschap gebruikmaken en hij zal vast niet schromen om, op de door hem vertrouwde en rustige manier, zijn zienswijze over voorbijkomende onderwerpen te geven.

Hans bedankt.

ph

VERSLAG

Najaarsbijeenkomst 25 oktober 2008 in Nieuwegein

Enkele indrukken

Met de organisatie van de veiling had ik afgesproken overtollige oude gereedschappen van de stichting Gered Gereedschap in te brengen: vijf dozen en een aantal grotere losse spullen. Daarom wilde ik wat vroeger aanwezig zijn. Een half uur moest naar mijn mening voldoende zijn, maar de beste parkeerplaatsen waren allemaal al bezet. Dat werd dus verder sjouwen met de spullen. En het was een heel gelaveer met een steekwagentje tussen de koffiedrinkende bezoekers door. Bij de uitstalling was aanvankelijk ook geen plaats meer.

Mijn dozen blokkeerden aanvankelijk de nooduitgang, wat natuurlijk niet de bedoeling is. Nooit geweten dat veel gereedschapsjongens zo vroeg al aanwezig zijn, ze komen kennelijk op deze dag tijd tekort om elkaar bij te praten over hun aanwinsten van het afgelopen jaar. Met de twintig zware houten spiksplinternieuwe beeldhouwershamers, ook van Gered Gereedschap, had Piet Anker meteen een plannetje. En toen Hans Rode de vergadering opende lagen alle hamers in een lange rij voor op de bestuurstafel.

Omdat Hans na 19 jaar (per 1 januari 2009) afscheid neemt als voorzitter, werd de leiding van de vergadering overgenomen door Jan Blaas, de waarnemend voorzitter.

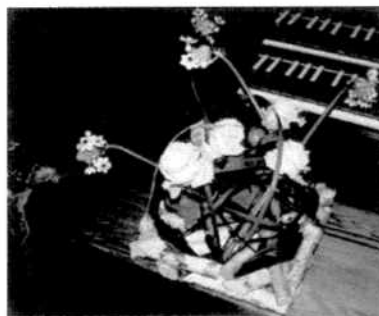
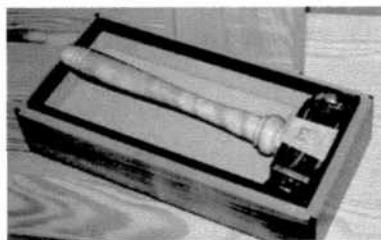
De verplichte punten van de jaarvergadering werden snel afgehandeld. Ook de wijziging van het huishoudelijk reglement in verband met de bladen van de vereniging, de Nieuwsbrief en de Gildebrief, werd vlot aangenomen. Wel meende een lid dat de Gildebrief eenmalig was bedoeld. En een ander lid stelde dat de Gildebrief te elitair is. Te veel “bling-bling”. Het gewone gereedschap waar onze voorvaders mee werkten raakt in de verdrukking. Zo schieten we ons doel voorbij. En hoe duur is het wel niet. De penningmeester wees bij dit laatste op de aanzienlijke advertentieopbrengsten van ongeveer 800 euro.

Afscheid nemen

Hans Rode zwaaide de aftredende secretaris Andries Boekhout veel lof toe voor tien jaar secretariaatswerk, met uiterste correctheid en precisie. Als blijk van waardering ontving Andries een vulpen met inscriptie: 1998-2008 A&G. Om de nieuwe secretaris in het begin te ontlasten blijft Andries voorlopig de ledenadministratie nog bijhouden. Jan Blaas eerde Hans Rode, die na negentien jaar de voorzittershamer neerlegt, met de overhandiging van de “Van-der-Sterre” hamer (zie A&G oktober 2002, nr. 23, blz. 16 e.v.). In het deksel van het opbergkistje is er nu een messingplaatje bijgekomen met de naam van voorzitter Hans Rode. Die hamer had Hans in de vergaderingen niet nodig. Hij was altijd de rust zelve, altijd op zoek naar harmonie en compromis.

Een bloemstuk met daarin een mooie schaaf verwerkt, werd overhandigd door Jo Smulders, die negentien jaar geleden met Hans en wijlen Gerrit van der Sterre het initiatief nam voor Ambacht&Gereedschap.

Lycia

In zijn dankwoord wilde Hans de aanwezigen niet vermoeien met veel feiten van al die jaren dat hij zo druk was met de club.

Wel wil hij de leden bedanken, voor de vele schouderklopjes. Hans bedankt de medebestuursleden met wie hij zo prettig heeft samengewerkt, en vooral ook zijn vrouw Lycia.

Zij krijgt voor haar grote betrokkenheid en inzet tijdens de bijeenkomsten ook door Jo Smulders een bloemetje namens de vereniging aangeboden, waarvoor zij met zachte stem enthousiast bedankt.

Bestuursverkiezingen

Gerrit Vink is volgens het rooster per 1 januari 2009 aftredend bestuurslid. Ter bevordering van de continuïteit wil hij nog een jaar beschikbaar blijven en daarna aftreden. Als nieuwe bestuursleden zijn voorgedragen Martin Hagen en Cees van der Graaf. De laatste zal secretaris worden. De leden accepteren hen met applaus.

Als voorzitter is Hein Coolen voorgedragen. Met enige schroom, niet gewoon voor hem, presenteert hij zich als kandidaat-opvolger van Hans met diens negentien jaren voorzitterschap. In de aanloop naar zijn kandidatuur heeft Hein verschillende gesprekken met bestuursleden gevoerd en van beide kanten ontstond een positieve verwachting. Uit de ledenvergadering komt één kritische opmerking tegen de benoeming van deze nieuwe voorzitter. Zijn commerciële handel in oude gereedschappen is onverenigbaar met dit voorzitterschap. Daartegen antwoordt Jan Blaas dat dit tevoren met het bestuur besproken had kunnen worden, dat Hein die belangentegenstelling onderkent en deze zaken wil en kan scheiden, dat er meer leden zijn die verzamelen en verkopen, dat de collega-bestuurders ook elkaar moeten controleren bij belangentegenstellingen, dat bestuursleden en leden van commissies en de leden van de vereniging vertrouwen moeten hebben in elkaar. Ook de benoeming van de nieuwe voorzitter werd met applaus bevestigd. Toch een teken van goede gezondheid van onze vereniging dat ook afwijkende meningen naar voren gebracht kunnen worden.

En dat moeten we ook zo houden.

Rondvraag

Gevraagd werd naar de publicatie van het cahier over dakpannen. Geantwoord werd dat de tekst bij de drukker Primavera pers ligt en dat de uitgave dus volgend jaar wordt verwacht. Een van de leden stak nog een veer op de hoed van de werkers achter de Gildebrieff.

Gevraagd naar de hulpverlening door A&G aan het openlucht-museum te

Arnhem deelt Jan Blaas mee dat de actie eigenlijk gesne-

veld is op de reiskosten, mede door de moeilijke toegankelijkheid van de objecten. Van de oorspronkelijke groep

is alleen zichzelf daar nog actief, omdat hij tamelijk dichtbij woont en de reiskosten dus voor hem niet zo'n

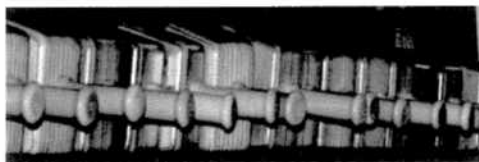
bezwaar zijn.

Hein Coolen, de nieuwe voorzitter, komt nog terug op de kritiek die op de Gildebrieff is geuit. Hij erkent dat er over buitenlandse gereedschappen is geschreven en stelt meteen dat het inheemse gereedschap niet moet worden vergeten. Hij vindt het mede daarom jammer dat de herdruk van het Nederlandse "schavenboek" van Gerrit van der Sterre nog niet erg vlot.

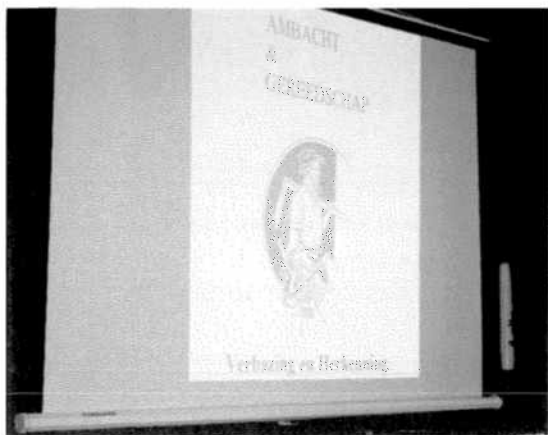
Verder geeft hij een compliment aan het oude bestuur dat zij de financiële situatie van de vereniging zo'n goede verbetering heeft weten te geven.

Lau van Wouwen deed een terechte oproep aan de deelnemers van deze dag om voortaan, alsjeblijft, tijdig vóór de bijeenkomsten te betalen, zodat de organisatie niet tot op de laatste dagen in onzekerheid hoeft te blijven over het aantal deelnemers en over het aantal koppen soep en kroketten, enz..

Bij het afhameren van de sluiting der vergadering had Jan Blaas nog een probleempje. De "Van-der-Sterre" hamer was bij Hans, de door Gerrit de Jong nieuw gemaakte hamer voor Hein Coolen was bij Hein. Wat hij wel binnen handbereik had was een

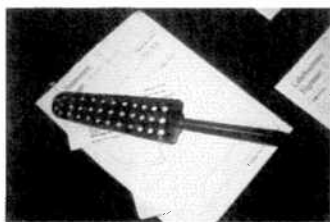
van de zware beeldhouwershamers van Gered Gereedschap: 1,7 kg. Daarmee gaf hij een voorzichtige tik op het spreekgestoelte ter sluiting.

Onder de titel “Verbazing en Herkenning?” schotelde Piet Anker en zijn helpers ons een quiz voor.

Op een projectiescherm werden 30 foto's geprojecteerd, waarop soms maar een heel klein gedeelte van het voorwerp te zien was. Op een uitgedeelde lijst mochten we invullen wat we meenden te herkennen. Het was pittig. De hoogste score was 9 goede antwoorden. De voorwerpen waren na de lunch

te bezichtigen. Hoewel er heel interessante bij waren, had ik me persoonlijk

meer voorgesteld van de quiz.

In de namiddag was het als vanouds gereedschapen kijken, boeken zoeken, de hersenen pijnigen bij de Wat-is-dat-tafel, en vooral ook bijpraten met oude bekenden.

Tenslotte was er de veiling. De 130 opgekomen leden hadden ongeveer 40 kavels ter veiling aangeboden. Het meeste geld werd neergeteld voor Stanleyschaven. Ik noteerde biedingen van 200, 177 en 130 euro. Een kistje boren bracht maar 10 euro op.

Een kavel met houtmonsters ging voor datzelfde bedrag nog niet weg. De verkoop werd aangehouden. Mijn indruk is dat de meeste verkopen tot stand kwamen tussen 30 tot 50 euro.

Na de veiling kwam Piet Anker terug op de twintig houten beeldhouwershamers, die al die tijd zo prominent op de bestuurstafel hadden gelegen. Als geschenkje van de stichting Gered Gereedschap kon ieder, zolang de voorraad strekte, voor 10 euro zo'n hamer kopen als aandenken aan deze mooie dag. Meteen drongen er velen naar voren met de portemonnee al in de hand of deze met de bekende gebaren zoekende. Binnen de kortste keren waren alle twintig hamers verkocht en kon ik, na aftrek van 15% kosten, meteen 170 euro namens Gered Gereedschap van de penningmeester in ontvangst nemen. Zo kwam er weer een eind aan deze prettige dag. Dank aan de organisatoren en medewerkers.

JN

**Voor een uitgebreide selectie antieke gereedschappen zie onze website:
www.ducotools.nl**

Ducotools is een Nederlands bedrijf dat handelt in oude en antieke gereedschappen. Wij zijn gespecialiseerd in oude gereedschappen uit het binnen- en buitenland en bieden een gevarieerd aanbod. Onze website geeft een goed overzicht van ons aanbod, maar het is een klein deel van onze voorraad. Kunt u het op onze website niet vinden, dan kunnen wij u vast verder helpen. Neemt u gerust contact met ons op.

Ducotools is één van de grotere aanbieders van antieke gereedschappen in Europa. Door ons uitgebreide netwerk van contacten over de gehele wereld zijn wij in staat om voor u op zoek te gaan naar datgene waar u al jaren naar op zoek bent.

Wilt u uw verzameling verkopen? Dan zijn wij een interessante partner. Wij zijn in staat om kleine en grote partijen op te kopen en bieden u een eerlijke prijs. Het is tevens mogelijk uw gereedschappen in te brengen op onze veiling op 10 oktober 2009. Tevens verzorgen wij taxaties van uw verzameling.

Hebt u geen Internet? Geen probleem, bel gerust voor een afspraak.
Het zal zeker de moeite waard zijn

**Internationale Beurs voor Antieke Gereedschappen
Zaterdag 10 oktober 2009**

Met veiling!

De beurs vindt plaats in het Ugchels Belang, Bogaardslaan 81, 7339 AN Apeldoorn.

Aanvang 11.00 uur – Einde 15.00 uur

Wilt u een stand huren, à € 10 per meter, neemt u contact op met:
Marie José Coolen: 06-30479255 of René Weijers: 06-14549967

**www.ducotools.nl
info@ducotools.nl**

*Producten voor
Hang- en Sluitwerk*

Weijntjes is een speciaalzaak in bijzonder Hang- en Sluitwerk en in artikelen voor restauratiebouw. Alles uit voorraad leverbaar. Een groot deel van het assortiment is in Nederland alleen bij Weijntjes verkrijgbaar.

WEIJNTJES
 HANG- EN SLUITWERK
 EXCLUSIEF UIT VOORRAAD

Gevestigd in: Amsterdam Z.O. - Amsterdam Centrum - Utrecht - Den Bosch - Bussum
www.weijntjes.nl - Centraal tel.: 020 - 3113646

ECPCCBQAF?NKSQCSK KCLQCPR

Drie Akersstraat 9 2611 JR Delft
 Tel/Fax 015-2190092
www.delftmusea.nl/ned/musea/mensert

Openingstijden:

Elke 1e zaterdag van de maand
 van 11.00 - 17.00 uur
 (Groepen na afspraak)

Permanent Honderd jaar bouwen

Unieke verzameling historisch gereedschap van de timmerman, de metselaar, de loodgieter en de schilder. Bouwbeslag van muuranker tot deurkruk

PERSBERICHT

Baptist Arnhem al 25 jaar van liefhebbers, voor liefhebbers!

Wie in Arnhem de naam 'Baptist' laat vallen, heeft een goede kans dat de toehoorder onmiddellijk begrijpt waar het over gaat! Sinds mei 1984 heeft Baptist zich een vaste plaats als ijzerwaren en gereedschappen speciaalzaak in het Arnhemse centrum verworven. Niet ten onrechte!

De passie voor gereedschappen bij Pierre Baptist is ontstaan binnen de winkel van zijn vader die een ijzerwaren- en gereedschappenwinkel in Huissen had. Pierre Baptist startte 25 jaar geleden de ijzerwaren en gereedschappen speciaalzaak in Arnhem. In 1992 is deze uitgebreid met Baptist Gebouwbeslag aan de Markt en daarna aan het Koningsplein, en in 1996 met Baptist voor Houtbewerkers aan de Eusebiusbinnensingel en nu in de Beekstraat. Regelmatig worden de producten van Baptist op beurzen en evenementen door heel Nederland vertegenwoordigd. Met name met de komst van de Online Shop met meer dan 4.000 producten op www.baptist.nl, is de bekendheid sterk gestegen in Nederland én daarbuiten.

De collectie in de Online Shop is een goede afspiegeling van hetgeen in de drie winkels op voorraad is, maar zal de komende jaren nog verder uitbreiden. De collectie is gigantisch en van hoogwaardige kwaliteit. Of u nu komt voor 'n stationaire machine, handgereedschappen, ijzerwaren, hang- en sluitwerk, lijmen en kitten, 'n lasapparaat of 'n compressor met toebehoren...

En u treft bij Baptist enthousiaste mensen die u graag deelgenoot maken van hun vakkennis. In al die jaren hebben zij veel kennis opgedaan en behouden, want veel van hen zijn al meer dan 15 of zelfs 20 jaar betrokken bij Baptist! Dat garandeert dat u altijd met het juiste product naar huis gaat.

Baptist IJzerwaren en Gereedschappen

Beekstraat 70

6811 DW Arnhem

Tel 026 351 28 56 Fax 026 445 22 66 info@baptist.nl www.baptist.nl

“Een profielschaaf jongen, als je begrijpt wat ik bedoel!”

Hans Rode legt na 19 jaar zijn schaars gebruikte voorzittershamer neer.

Na een aarzelend belletje zwaait de voordeur van de Mookse Groesbeekseweg 96 vrijwel onmiddellijk open. Lycia en Hans nodigen ons binnen. Met een welgemeend: “Welkom in ons nieuwe stulpje!” Wie zich het vorige optrekje van de Rodes in Bavel nog kan herinneren, weet dat dit echtpaar gewend is aan een flink stuk speelruimte om zich heen. Wat ook de reden mag zijn geweest om van de boerderij in Bavel naar de witte villa in Mook te verhuizen, een ding is zeker, ‘wat kleiner gaan wonen’ is het in ieder geval niet. En weer voorziet een fraaie tuin met bomen en groenblijvers deze villa van een sfeervolle omlijsting. Als Hans hiervoor het woord stulpje gebruikt, wat zoveel betekent als hutje, kunnen we daar maar een redelijke verklaring voor bedenken: hier hebben we zonder meer geconfronteerd met Bommelspraak. Olie B. Bommel zou zijn visite op de ophaalbrug van Bommelstein op dezelfde manier hebben toegesproken. Schulpje? We zullen aan

van de Rodes zo mogelijk nog ruimer bemeten is dan hun witte bungalow bij Nijmegen.

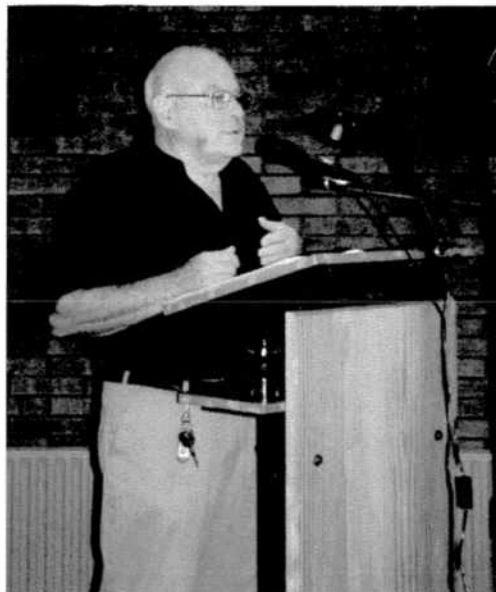
Op zoek naar de Hans achter de voorzitter

Het bezoek, oftewel Jan Blaas en ik, zouden zich van dit interview wel wat erg gemakkelijk afmaken, als we Hans alleen maar zouden neerzetten als het geslaagde broertje van Olie B. Bommel, de stripfiguur van Martin Toonders. Toch valt het ons op dat de ietwat verstrooide en goedgemutste Heer Rode doet denken aan die gezellige beer in zijn geruite jasje. Nog sterker, we vermoeden, dat we daarin niet de enige zijn die bij de bijeenkomsten van A&G eenzelfde overeenkomst zien als voorzitter Hans zich bedachtzaam van zijn stoel losmaakt, op het spreekgestoelte afwandelt en het met beide handen omklemt om dan het woord te nemen met een ontspannende en onverwachte constatering: ‘Waar zijn mijn papieren? O, ze liggen hier voor mij. Zullen we dan maar van wal steken?’ of tijdens de laatste na-jaarsvergadering als uitgewuifde voorzitter: ‘Nou sta ik hier weer. Dat was niet de bedoeling. Maar nu ik er toch sta wil ik nog wel even kwijt dat...’ Hij speelt even, of hij zijn zaakjes niet goed voor elkaar heeft om zo zijn gehoor op het verkeerde been te zetten. Iedereen denkt: opletten want nou gaat er iets fout! Dat is precies wat Hans wil en hij geniet er van: even verwarren zodat daarna iedereen opgelucht kan ademhalen omdat het weer goed afloopt. Onmiddellijk neemt hij daarna de draad weer op en een kamer-

den lijve ondervinden, dat de gastvrijheid

breed gevoel van zekerheid daalt over de zaal. De Grote Roerganger heeft het stuurwiel stevig beet en hij zal het niet meer loslaten, voordat hij de vergadering

soepel, humoristisch maar onontkoombaar op de juiste koers zet: rechtdoorzee richting A&G-lunchkroket. Ons kan niets meer gebeuren, zo beseffen de leden en zeventien jaar lang zijn ze zorgeloos & gelukkig onder een kapitein, die zijn benen als ankers in de grond heeft geklauwd. Mocht er al een lichte bries uit de zaal opsteken, dan begroet deze stuurman dat met vreugde, want hij weet dat bliksemsnel op waarde te schatten en in een mum van tijd verzint bij een panklare oplossing, die hij zonder veel aarzelingen door de stemming loodst.

Hans denkt vaak: inspraak is goed, maar inzet is beter! Daar is hij van overtuigd: want alleen dan is er een gouden toekomst voor de club gegarandeerd als iedereen naar vermogen er zijn schouders onder zet. Onder deze ijzervreter is het dus 'Alle hens aan dek!' geblazen, maar hij geeft zelf het goede voorbeeld door de zwaarste trossen voor zijn rekening te

nemen: hij blijft tenslotte een man van 'Geen woorden maar daden!'. Hij zit het liefst in iedere commissie en dat doet hij beslist niet alleen om zijn zetel warm te houden.

Niets ontsnapt er aan zijn aandacht en graag informeert hij overal hoe de zaken lopen. Hij doet dat omzichtig en zal je tijdens zijn geliefde telefoonuurtje om tien uur 's avonds nooit anders aanpakken dan met het vertederende excuus: "Heb je even tijd? Ik bel toch niet ongelegen?" Verdraaid hinderlijk als je al met je ene been in bed ligt, maar wie heeft in al die jaren ooit het lef gehad om hem dat aan zijn verstand te brengen? De meeste leden hebben er geen weet van, dat Hans niet kan beschikken over een lijf, een gezondheid en een agenda, die hem geen beperkingen opleggen. Hij loopt daar niet mee te koop en hij praat daar nog minder graag over, want Ambacht & Gereedschap hebben in Hans en Lycia een stelletje adoptiefouders gevonden, voor wie de Vereniging 'hun kindje' is en dus geen inspanning te zwaar mag wegen. Wel zijn zo langzamerhand dolblij als iemand mee wil helpen om die intussen flink uit de kluiten gewassen en soms wat dwarse puber van 17 jaar in het gareel te houden.

Hun kindje

Van rammelaar tot gereedchapskist

Ruim zes jaar voor de Tweede Wereldoorlog wordt in de katholieke bolwerk Nijmegen een flinke jongen geboren, die al snel gedoopt wordt onder de kansel van de lokale Hervormde Kerk.

Zijn vader verdient met zijn administratief werk hier de boterham voor het gezin, maar al snel verhuist het hele stel naar de kazernestad Breda. Hans kan goed leren en

De HTS waar Hans studeerde

na de lagere school gaat hij vanzelfsprekend verder op de Hogere Burger School. Als hij na het derde jaar moet kiezen voor de richting administratie of exacte vakken, verrast hij zijn ouders met een derde mogelijkheid: de HTS in Tilburg. De jonge student lonkt even naar de richting landschapsvernieuwing, maar deze kalverliefde eindigt uiteindelijk in een vaste verkering met bouwkunde. Ook is hij eerder cultureel dan exact aangelegd: daarom zwijgen wij beter over zijn scores voor wiskunde, om ons te richten op datgene, waar hij furore maakt: de geschiedenis van de bouwkunde.

Hij kan daar geen genoeg van krijgen en haalt daar het ene hoge punt na het andere binnen. Wanneer hij eenmaal zijn bul gehaald heeft, betreedt hij de arena van het echte leven. Wij zien hem kort zwoegen onder een restaura-

tiearchitect en even later merken we hem op tussen de gelederen van de Rijksdienst voor Monumentenzorg in Zeist.

Daar krijgt hij de opdracht om de ligging van graven in diverse kerken nauwkeurig in kaart te brengen. Maar voor deze sociale en communicatieve jongeman blijkt dat een veel te eenzame klus te zijn, die bovendien ook nog slecht betaald wordt.

Zerkervloer in de Oude Kerk in Amsterdam

Hans leert er van dat een geschikte baan voor hem een stevige portie communicatie met mensen moet bevatten, anders wordt het helemaal niets. Juist op dat moment dient er zich een geweldige communicatieve uitdaging van vlees en bloed aan: Lycia. Het hart van deze heer van stand kan daar moeilijk koel bij blijven en na hun werk worden zij steeds meer samen gesignaleerd in de plaatselijke Horeca. De dame in kwestie geeft overdag les op een lagere school en een Mavo, waar ze als juf bijna meer om haar moederlijke talenten wordt gewaardeerd dan om haar vanzelfsprekende capaciteiten voor het onderwijs. Tussen

De juf

Gemeentehuis Oud Beijerland

hen groeit iets moois dat een bekroning verdient op het stadhuis. In 1964 is het zover en na de bruiloft betreft dit nagelnieuwe stel een woning in Oud Beijerland. Als er eenmaal kinderen komen kiest Lycia voor een leven thuis. Maar altijd vindt deze sociaal ingestelde echtgenote naast haar gezin tijd voor een flinke portie vrijwilligerswerk zoals het bezoeken van bejaarden. Intussen wordt

ook Hans betaald uit de Haagse Onderwijsruif en hij stuurt zeven jaar lang de Dordtse jeugd bij op de plaatselijke LTS. Alle theorieën over timmeren en tekenen passeren de revue, maar wijselijk weet de jonge docent een optreden aan de werkbank te vermijden, want hij is zich goed bewust van zijn grenzen, immers "In der Beschränkung zeigt sich erst der Meister". Hij weet met zoveel verve zijn lesstof te verkopen, dat de plaatselijke MTS polshoogte komt nemen en hem een mooi voorstel doet. Daar hoeft Hans geen moment over na te denken en na zijn promotie vindt de energieke docent daar zijn natuurlijke biotoop: een kwart eeuw lang zal hij die nieuwsgierige en opgeschoten jongens trakteren op een stevige portie onverdunde bouwkunde. De leerlingen zijn letterlijk in de wolken met deze wonderlijke heer, die op een slimme manier zijn sterallure nog meer importantie weet te geven. Hij plaatst een eeuwig dampende pijp tussen de tanden, waardoor zij meester Rode al van verre ruiken aankomen en hij aan hen verschijnt in een naar toffee ruikende wolk.

Het is duidelijk, hier wordt Schotse Glan tabak gesmookt. Daarmee is de pak-

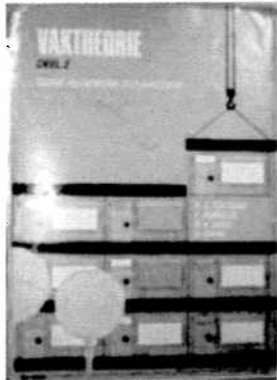
Clan tabak

kende overeenkomst met de Heer Olie B. uit Bommelstein compleet en Hans kan moeilijk beweren dat dit louter toeval is. Stralend vertelt Hans je nu nog: 'In die prachtjaren kon je nog ongelimiteerd roken en er werd nooit gezeurd over ademnood in de lerarenkamer of over stank in de klas! Meester Rode weet wat hij wil en hij is geen moment van plan om zoete broodjes te bakken met zijn pupillen. Onder zijn leiding moet iedere leerling een gedegen plan voor een woning tekenen met alles er op en er aan. Na goedkeuring moeten ze hun ontwerp omzetten in een degelijke maquette.

Zo wordt menig Dordtse adolescent onder de strenge maar immer rechtvaardige roede van meester Rode gekneed tot een volbloed bouwkundig tekenaar, opzichter of uitvoerder. Steevast ruikt elke derdejaars MTS-er tijdens zijn stage de bekende toffeenevel aan de rand van de bouwput, want hij huldigt het standpunt: 'Het oog van de meester maakt het paard vet!'

Op je lauweren rusten is er in Bavel niet bij

Binnen de kortste keren heeft Hans nog méér noten op zijn zang en hij ontdekt het schrijven van schoolboeken: samen met enkele collega's stelt hij een hele reeks in de serie Vaktheorie samen, die bij Uitgeverij Kluwer in Culemborg op de markt verschijnen. Ze blijken in een grote behoefte te voorzien en gaan als zoete broodjes over de toonbank van het technische onderwijs. Hans weet er zelfs een prijs van het Ministerie mee in de wacht te slepen. Bij de uitreiking van de onderscheiding en het bedrag van 750 harde guldens is hij de koning te rijk, totdat

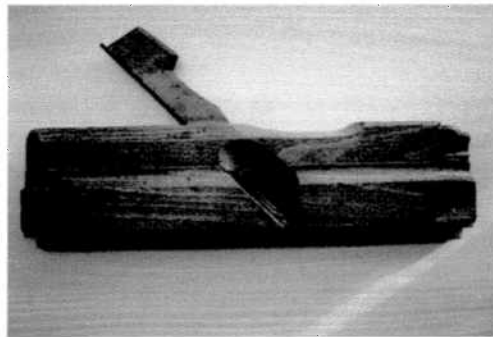
Vaktheorie boekje

blijkt dat tijdens de feestelijke bijeenkomst zijn geparkeerde auto voor hetzelfde bedrag beschadigd is door iemand, die kennelijk bij het parkeren alleen op het geluid afgaat en verkiest om verder anoniem te blijven. Op school wordt hij ook gewaardeerd om andere kwaliteiten dan alleen het les geven. Als er een mooie presentatie gemaakt moet worden om leerlingen, ouders en belangstellenden voor de MTS te werven, tekent hij de decors en de aankleding, maar

wijselijk laat hij de uitvoering over aan de vaardige handen van zijn collega's. Maar aan alles komt een einde, zelfs aan een glanzende schoolcarrière en met zijn 57ste jaar gaat Hans in de halve DOP om na vier jaar definitief de schooldeuren achter zich dicht te trekken.

De gereedschapsverzamelaar Hans

Eindelijk heeft Hans nu tijd voor zijn grote hobby: het verzamelen van gereedschap. Maar wie heeft hem op dat idee gebracht? Zonder enige twijfel moeten we de schuld hiervoor zoeken bij een aardige LTS-knaap, die ooit eens meester Rode na de les aanschiet en hem vraagt wat dat ding moet voorstellen, terwijl hij een profielschaafje uit zijn tas tevoorschijn tovert. Omdat een nieuwe klas al weer staat te trappelen, belooft hij de volgende les daarop terug te zullen komen.

Profielschaaf

Hij neemt zolang het stuk gereedschap mee naar huis om het aan een deskundig onderzoek te onderwerpen. Een paar dagen later legt Hans de hele klas uit, waar het meegebrachte voorwerp voor dient. Hij haalt het uit elkaar en weet het zo waar weer in elkaar te krijgen. Als beloning mag de docent het houden. Zonder twijfel is dat het historische moment waarop in Dordt de verzamelaar in docent Rode geboren wordt en sinds die dag gebruikt Hans alle stukken, die de leerlingen voor hem meebrengen, als een

tastbare toelichting op zijn verhalen in de klas. De collectie groeit bijna wekelijks uit tot er een klein museum in de school is ontstaan. Als Hans overstapt naar het betere werk op de MTS mag hij de hele verzameling meenemen, want geen opvolger weet wat hij met deze Rode-erfenis moet aanvangen. En dat herhaalt zich later opnieuw op de MTS. Uiteindelijk is Hans daar niet rouwig om! Hij heeft nu de smaak van het verzamelen te pakken en hij gaat hij in zijn vrije tijd langs oude timmerwerkplaatsen op zoek naar iets unieks en zo loopt hij ook tegen een prachtige antieke timmerkist aan, die zijn vriend Jo Smulders mooi restaureert. Uiteindelijk zal in deze eiken kist een groot deel van de collectie Rode een fraai onderkomen vinden. Maar al snel worden de zoektochten naar gereedschap met zoveel succes bekroond, dat er thuis een pakhuis dreigt te ontstaan. Rond 1988 komt hij op het idee om op de grote verzamelbeurs in Utrecht een kraam te huren. Daar wordt veel verkocht en hij zal deze nieuwe opzet samen met Lycia de komende 15 jaar volhouden. Ze bouwen een vaste klantenkring op, waar beweert wordt, dat ze speciaal voor deze kraam de verre tocht naar Utrecht ondernemen. De vriendelijke prijs bevalt de trouwe klanten goed en soms staat het echtpaar na een mooie verkoop ontroerd te glimmen, omdat een intens tevreden klant zich laat ontglippen: "Hier ben ik nou toch zo blij mee!"

De paar gereedschapsvrienden groeien uit tot een grote Vereniging

Een van de klanten is Gerrit van der Sterre en er ontstaat een mooie kameraadschappelijkheid tussen hen, die al snel uitmondt in daden. Want als de Jaarbeurscommissie zich gelukkig prijst met die unieke gereedschapskraam van Hans, stellen ze voor om gratis liefst 20 vierkante meter ter beschikking te stellen op hun restauratiebeurs. Samen met de meer praktisch ingestelde Jo Smulders uit Dongen wordt deze stand een doorslaand succes en trekt veel kijkers, die het naadje van de kous willen weten als ze een stuk gereedschap vastpakken. De vraag rijst of al die belangstelling een stevige basis kan vormen om tot een vereniging te komen. Al snel blijken er vijftig gereedschapsfans te vinden, die daar wel oren naar hebben en Gerrit, Jo en Hans organiseren een eerste bijeenkomst in Theehuis Rhijnauwen bij Bunnik. Daar wordt de bestuursverdeling al snel duidelijk: Gerrit neemt de hele administratie als secretaris en penningmeester voor zijn rekening, Jo wil geen bestuursfunctie, maar hij is er altijd voor te porren om elk initiatief praktisch ten uitvoer te brengen en omdat zich niemand meldt voor de post van voorzitter springt Hans met een opvallende opofferinggezindheid in het gat. Tot de dag van vandaag zal die functie voor hem zo'n grote aantrekkingskracht hebben, dat hij alleen maar met harde hand uit die functie gezet kan worden. Voorlopig zijn er echter geen kapers op de kust en kan hij zeventien jaar lang ongestoord zijn glansrol met verve spelen. Als boegbeeld van het stoomschip Ambacht & Gereedschap zwaait hij de voorzittershamer over de bemanning en de passagiers, die jaarlijks op de voor- en najaarsbijeenkomst afkomen. Hij leidt de vergadering alsof de Schepper hem daar speciaal voor geboetseerd heeft. Toch heeft hij de laatste jaren uitgekeken naar een goede plaatsvervanger, want hij zag het doemscenario al voor zich: "Ik heb aan de wieg van de Vereniging gestaan en dadelijk word ik ook nog met hem begraven!"

"Een sterke vrouw, wie zal haar vinden?"

Hans mag dan als leraar en organisator rijkelijk bedeed zijn met een reeks kwalitei-

ten, toch zou er niet half zoveel van terecht zijn gekomen zonder de voortreffelijke inzet van zijn vrouw. Lycia is de stille kracht achter hem en ze zet haar eigen rol bescheiden, maar doortastend neer. Bij bijeenkomsten verwelkomt ze de leden, die ze vaak met naam en toenaam kent en ze houdt onopvallend maar waakzaam in de gaten of de bijeenkomst vlot verloopt. Meestal heeft ze geen gefluisterde hint van haar man nodig om de organisatie achter de schermen bij te sturen als er iets dreigt mis te gaan. Wat valt er verder nog te zeggen over dit span ijzersterke voortrekkers? Dat ze proberen om een eigen reeks A&G-uitgaven te realiseren? Dat ze stad en land afreizen op zoek naar interessante locaties voor excursies? Dat ze de sprekers voor de bijeenkomsten met grote zorg selecteren? Dat ze de juiste woorden vinden als een familie van de boedelcommissie gebruik maakt? Het lijkt allemaal zo vanzelfsprekend, dat we het pas goed zullen merken als anderen de kar moeten trekken.

Hier verwelkomt Lycia de leden

Wensen van een uitgezwaaide voorzitter

Nu dan eindelijk het moment gekomen is, dat deze vertrouwde boegbeelden vervangen worden en ze in rustiger vaarwater terecht komen, rijzen er twee vragen: "Gaat het echtpaar zich nu in de serene rust van hun stulpje terug trekken om zich te wijden aan hun memoires?" En de tweede, zo mogelijk nog belangrijker vraag: "Wat zouden ze in de Vereniging nog graag gerealiseerd willen zien?" Wat de eerste vraag betreft moeten de leden geen enkele hoop koesteren: voorlopig blijft Hans alles doen. Alles, behalve zijn geliefde voorzitterschap. Want we zijn voorlopig nog niet van hem af, zoveel is zeker! Hij wil op geen enkele manier de nieuwe voorzitter Hein Coolen voor de voeten lopen en is oprecht benieuwd naar de koers van deze nieuwe Roer-ganger. Hij hoopt op een mooie mix van continuïteit en vernieuwing, want 'stilstaan is achteruit gaan'. Dat weet hij als geen ander! Wat de tweede vraag betreft hebben ze samen altijd gehoopt op het realiseren van een nationaal onderkomen voor bijzondere gereedschappen in de vorm van een houtmuseum en een metaalmuseum. Openluchtmusea specialiseren zich daar niet in en bij het lokale streekmusea mis je de kennis van zaken van een goede conservator. Als lid van de boedelcommissie loopt hij te vaak aan tegen unieke stukken en collecties, die bewaard zouden moeten blijven. Als er zo'n commissie zou komen, die weet te overleggen met landelijke besturen en organisaties, dan is hij de eerste, die daar voor te porren is. Want hij weer wat meer vrije tijd... Het tijdperk 'Rode-in-de-hoofdrol' is voorbij. Die Gouden Jaren waren ons nooit overkomen als er niet een Dordtse jongen was geweest, die op een goede dag meester Rode een stuk gereedschap onder de neus had gehouden met de vraag: "Wat is dat nou?" En onze Hans zou Hans niet zijn, als hij niet had geantwoord: "Een profielschaaf, jongen, als je begrijpt wat ik bedoel!"

Verslag van een bezoek aan Lycia en Hans Rode
van Jan Blaas en Paul van der Lugt op 16 oktober 2008

MUSEAAL

Amsterdams Historisch Museum Het verhaal van Amsterdam

Het verhaal van Amsterdam

In het gebouwencomplex midden in het centrum, waar eens Burgerwezen woonden, vertelt het museum het verhaal van zeven eeuwen stadsgeschiedenis. De bezoeker krijgt al een voorproefje in de Schuttersgalerij waar de grote schuttersstukken hangen. Rond 1250 was Amsterdam slechts een kleine nederzetting aan de rivier de Amstel. 400 jaar later vormde de stad het centrum van de wereldhandel: de Gouden Eeuw. Vandaag de dag is Amsterdam een kleurrijke internationale stad. In het museum kan de bezoeker de oudste vogelvluchtk kaart van Cornelis Anthonisz. uit 1538 bewonderen, maar ook met de digitale groeikaart van de stad. Beroemde Amsterdammers zoals de 17de-eeuwse dichter Vondel, de kaartenmaker Bleau, de welgestelde familie Bicker spelen een rol in de presentatie. In de meer recente geschiedenis maakt de bezoeker ondermeer kennis met de eigenzinnige café eigenares Bet van Beeren en de vermoorde filmmaker Theo van Gogh.

Schilderijen, voorwerpen, foto's, film en interactieve presentaties laten de periode van bloei zien, maar ook het drama van armoede, ziektes of oorlog. En natuurlijk ontbreekt ook de voetbalclub Ajax niet.

Nieuwezijds Voorburgwal 357 - Kalverstraat 92 Amsterdam
tel +31(0)205231822 fax +31(0)206207789
info@ahm.nl

Cultuurhistorisch Museum Asselt

Geschiedenis van het museum

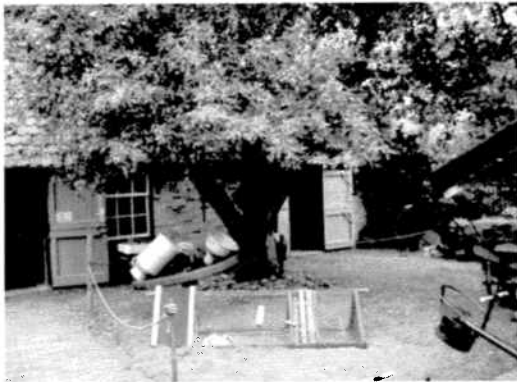
Vanaf 1927 zijn de toenmalige pastoor en de koster begonnen met het verzamelen van de vele voorwerpen die in het museum te bezichtigen zijn. Niet alleen in Asselt maar in heel midden Limburg ging de koster de voorwerpen ophalen. De collectie

werd tentoongesteld in het bakhuis van de tegenover de kerk gelegen boerderij. In 1933 waren er zoveel voorwerpen verzameld dat het museum moest worden uitgebreid. In het jaar 2001 is het museum opgeknapt en is de kelderruimte en zolder daarbij ook ingericht als tentoonstellingsruimte. De oude bakoven is nog steeds aanwezig en geconserveerd.

Pastoor Pinckerstraat 26A
6071 NW Asselt
Telefoon: 0475-504633
E-mail: info@museumasselt.nl
Website: <http://www.museumasselt.nl>

Vanaf 5 april tot en met 25 oktober is het museum op zondag en op feestdagen 's middags geopend van 14.00 tot 17.00 uur.

Cultuurhistorisch Museum Texel

De Waal is het kleinste dorpje van het Waddeneiland Texel. Het Cultuurhistorisch Museum bevindt zich in een authentieke stolpboerderij. Een smid geeft demonstraties in de smederij.

Ook zijn er speciale hooi- en graanwagens te bezichtigen, de zogenaamde 'boerenwagens'.

Hogereind 6, 1793 AG De Waal Texel

Maandag : gesloten

Dinsdag t/m zaterdag : 10.00 - 17.00 uur

Zon- en feestdagen : 13.30 - 17.00

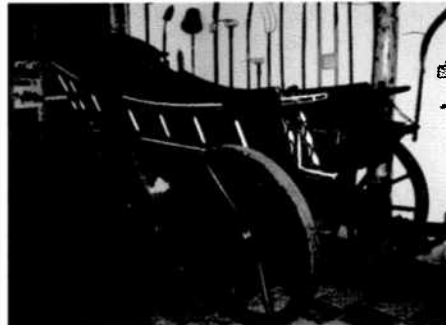
Koninginnedag (30/4) : gesloten

Prijzen :

Volwassenen : € 3,50

Kinderen : € 2,00

info@cultuurmuseumtexel.nl

Koninklijk Eise Eisinga Planetarium

Het oudste werkende planetarium ter wereld!

Aan het plafond van de woonkamer van een prachtig grachtenhuis in Franeker bevindt zich het oudste nog werkende planetarium ter wereld. Dit nauwkeurig bewegend model van het zonnestelsel werd tussen 1774 en 1781 gebouwd door de Friese wolkmaker Eise Eisinga. Het uurwerk beweegt door middel van een indrukwekkend raderwerk van houten hoepels en schijven, met tienduizend handgesmede spijkers als tanden. Een slingerklok en negen gewichten drijven dit geheel aan. Het is tevens een museum dat een uitgebreide verzameling van historische astronomische instrumenten herbergt.

Eise Eisingastraat 3 • 8801 KE Franeker • tel. 0517-393070

Het Nederlands

IJzermuseum

De ijzerindustrie in de Oude IJsselstreek; ontstaan en ontwikkeling

In een fraaie fabriekshal, de vm. afbramerij, van de vroegere ijzergieterij en metaalfabriek DRU te Ulft is een bijzondere tentoonstelling te bezichtigen: **"IJzer in de regio"**. Het is een expositie over het ontstaan en de ontwikkeling van de eeuwenoude ijzerindustrie in de Oude IJsselstreek.

De tentoonstelling bestaat zo'n 1.000 maquettes, documenten, foto's, film, werkplaatzen, gereedschappen, machines en veel producten, waarbij de huishoudelijke en verwarmingssector sterk vertegenwoordigd zijn, maar ook bijv. bouwmaterialen en siergietwerk zijn opgesteld. Er wordt een historisch overzicht gegeven in documenten en foto's. Er is een model van een 18e eeuwse hoogoven (schaal 1 op 5) en van een cokes-gestookte koepeloven (schaal 1 op 10).

Een modelmakerij en handvormerij zijn ingericht waarbij in de handvormerij regelmatig iemand het vak demonstreert: m.b.v. het 'ouderwetse' zwarte vormzand een afdruk maken van een model (mal) in het vormzand, waarin dan het gloeiende ijzer gegoten kon worden. De vele producten zijn per soort opgesteld (bijv. kachels en haarden, gelegenheidsgietwerk) of per thema (bijv. ijzer in de jaren-vijftig-keuken). Er zijn maquettes van enkele fabrieken.

In een bijzonder boeiende, professionele film over de DRU uit 1948 'Symfonie van Vuur en IJzer' wordt de productiegang en het harde werken van destijds weergegeven.

Ook is er aandacht voor de hedendaagse ijzer- en staalindustrie in de regio, o.a. door een expositie over de geavanceerde techniek van ijzergieten, de zgn. "lostfoam-techniek" waarmee bij Lovink in Terborg wordt gewerkt.

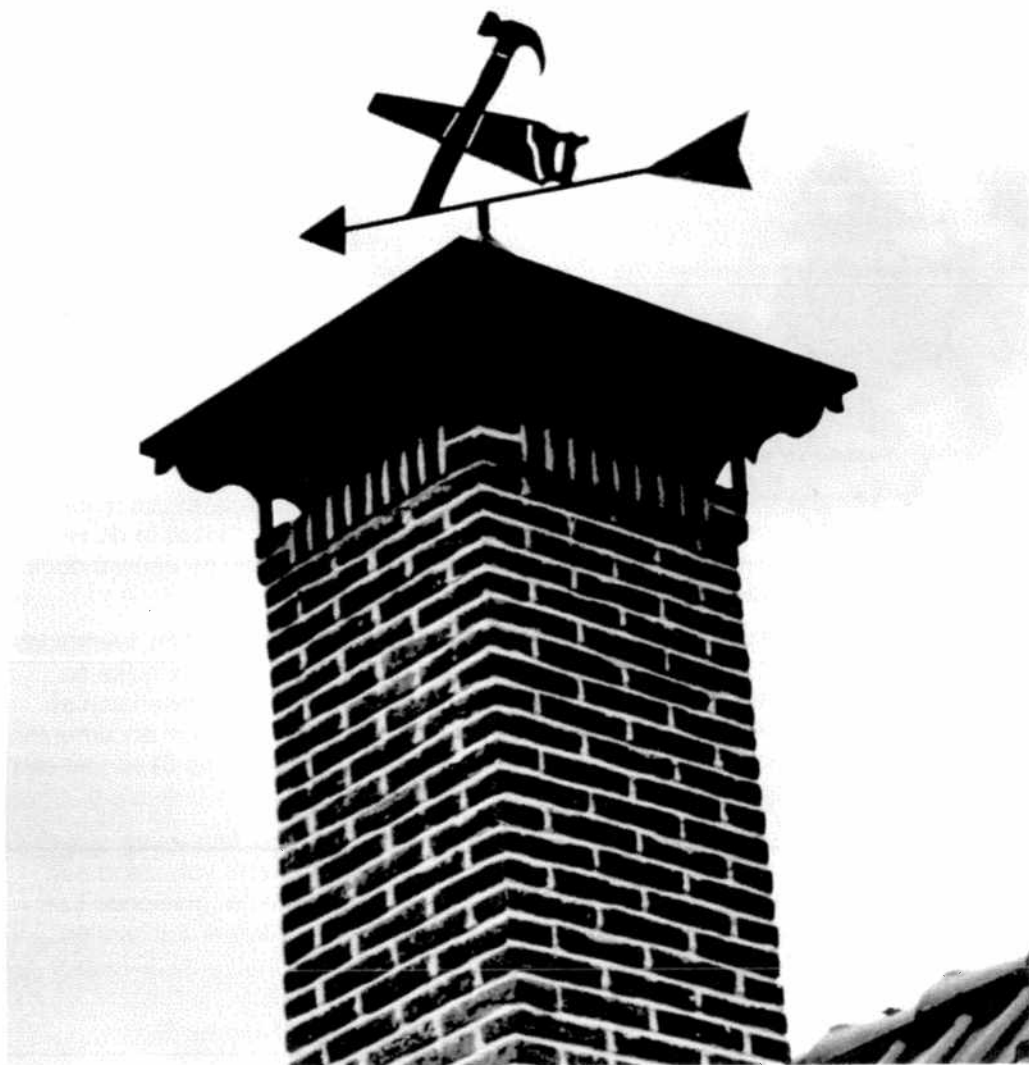
De expositie **"IJzer in de regio"** en het **Nederlands IJzermuseum** i.o. zijn te vinden in het voormalige fabriekscomplex DRU, te bereiken vanaf de Hutteweg of Frank Daamenstraat in Ulft.

Openingstijden:

Vanaf 3 mei t/m 25 oktober 2009 elke zon- en feestdag van 13.00 - 17.00 uur. Toegang is gratis. Voor groepen zijn na afspraak andere tijden mogelijk. Dan wordt voor bezoek met rondleiding een vergoeding gevraagd.

Tel.: 0315- 685626 0610663083 E-mail: info@nederlandsijzermuseum.nl

LEZERS SCHRIJVEN

Hoog, Sammy, kijk omhoog.....!

Het zal vast niet zo zijn, dat bouwkundigen opmerkzamer zijn dan anderen. Maar ze hebben wel de naam vaak -speurend- omhoog te kijken. Niet alleen bij hun werk maar ook bij toeristische uitstapjes en dergelijke. Kwam het daardoor dat tijdens een trip door ons mooie Friesland, in Nijega mijn oog naar deze bijzondere windwijzer werd getrokken? U mag raden naar het beroep van de bewoner! De eigenaar bleek een klussenbedrijf te hebben.

HR

JOYEUX NOËL *
BONNE ANNÉE
2009

MERRY CHRISTMAS AND A HAPPY NEW YEAR 2009

FELIZ NAVIDAD Y
PROSPERO AÑO NUEVO

BUON NATALE e
FELICE ANNO NUOVO

ΚΑΛΑ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ
ΚΑΙ ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟ
ΤΟ ΝΕΟ ΕΤΟΣ

PRETTIG KERSTFEEST
EN EEN GELUKKIG
NIEUWJAAR 2009

İYİ NOEL'LER VE
MUTLU SENELER

FROHES FEST UND EIN GESUNDES JAHR 2009

WOLFGANG RUECKER Germany

Een Duitse verzamelaar van schietloden heeft dit in een Nieuwjaarswenskaart verwoord.

Waardevolle vondsten bij opgravingen Enkhuizen

maart 2009

Bij opgravingen in het West-Friese Enkhuizen zijn vondsten uit de Bronstijd gedaan.

Ze dateren van rond 1300 voor Christus. De vondsten hebben grote historische waarde, omdat weinig is overgebleven van de vele vroegere woonplaatsen in West-Friesland, maakte de gemeente donderdag bekend.

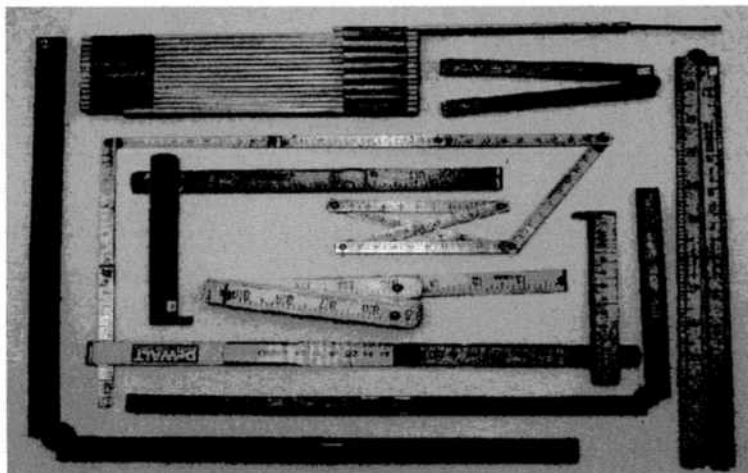
De opgravingen hadden plaats in een deel van West-Friesland dat drieduizend jaar geleden al dichtbevolkt was. Op de stroomruggen van oude kreken woonde toen een boerenbevolking, die zich bezighield met veeteelt, graan verbouwen en visvangst. In het gebied zijn onder meer complete huisplaatsen en waterputten gevonden. Ook is een grafheuvel aangetroffen.

De Rijksdienst voor Archeologie subsidieert de helft van de kosten van de opgravingen. Het archeologisch onderzoek duurt nog tot medio mei. Op de plaats van de opgravingen komt een nieuwbouwwijk.

Bron: ANP
ph

Duimstokken

Beste leden van de Vereniging Ambacht & Gereedschap,

Afbeelding van Pj. Veling installatiewerken

Als lid van de Gewichten en Maten Verzamelaars Vereniging (GMVV) ben ik o.a. geïnteresseerd in duimstokken (al of niet met zwaaihaak-functie) en verzamel informatie t.b.v. een publicatie, met name over de datering van de diverse typen duimstokken en ook over de fabrikanten.

Bij mijn vereniging is daar betrekkelijk weinig over gepubliceerd. Is er onder u iemand die over dit onderwerp iets heeft gepubliceerd, er documentatiemateriaal over heeft verzameld, of een uitgebreide verzameling duimstokken heeft?

Graag zou ik hierover van gedachten wisselen.

Arie Appel
Noordergracht 37
1601 PE Enkhuisen
telefoon: 0228 312033
Email: arie.appel@orange.nl

Sloop en renovatie schuur Balk

Start historische botterwerf Elburg

ELBURG - De realisatie van een historische botterwerf in de haven van Elburg gaat van start. Tijdens het Botterweekend in september wordt een begin gemaakt met de sloop van de huidige scheepswerf en wordt begonnen met de opbouw van de originele 'schuur van Opa Balk', zoals eeuwen geleden op deze locatie aan de haven heeft gestaan.

Bij de start van het Botterweekend zal burgemeester Frans de Lange op donderdag 11 september in opdracht van de Stichting tot Behoud van Elburger Botters (de Botterstichting), de eerste sloopwerkzaamheden aan de Elburger haven verrichten.

Nadat duidelijk werd dat de voormalige scheepswerf van de firma Balk – toen deze naar Urk verhuisde - kon worden aangekocht is de Botterstichting aan de slag gegaan. Met dank aan het bedrijfsleven in en rond Elburg, de inzet van vele vrijwilligers, gemeente Elburg, Prins Bernhardcultuurfonds, VSB-fonds en een geweldig financieel impuls van de provincie Gelderland is de dekking voor een begroting van 1,2 miljoen euro grotendeels gerealiseerd en kon tot de aankoop van de gebouwen worden overgegaan.

Vervolgens is gezocht naar een architect die de originele situatie van enkele eeuwen geleden kon verbinden met de huidige uitstraling van de haven van Elburg. Zowel de Botterstichting als de omwonenden zijn enthousiast over de bouwplannen zoals deze momenteel ter inzage liggen. Naast een ruime loods waar drie botters kunnen worden onderhouden en gerenoveerd, is het voor het publiek middels een expositieruimte en een balustrade in het gebouw mogelijk om deze oude ambachten te bezichtigen. Het streven is om de opening van het totaal te laten plaatsvinden tijdens het Botterweekend 2009 (tweede weekend van september).

ph

Restauratie van een Hollandse molen in San Francisco, de grootste ter wereld

1870: Op 4 april wordt een wet aangenomen die voorziet in de verbetering van de openbare parken in de stad San Francisco en de realisering van het Golden Gate Park.

1901: John Mc Laren, samen met Park commissarissen Adolph B. Spreckles en Reuben Lloyd, overtuigd van de Recreatie en de Park Commissie voor het bouwen van een windmolen 300 meter van de oceaan. Deze molen zou kunnen profiteren van de heersende winden te pompen water voor het park voor irrigatie systeem.

1902: De Nederlandse (Noord) Windmill werd voltooid voor een bedrag van \$ 25.000. Alpheus Bull . Alpheus Bull Jr, een prominente San Franciscaner, ontwierp de Noord wind-molen. De Fulton Engineering Company kreeg de opdracht voor het smeedwerk, en Pope en Talbot Lumber Company doneerde de zeilen en de "rondhouten" van Oregon pine.

1905: Burgemeester Eugene Schmitz prees de visie van Spreckels en Lloyd voor het succes van de Noord-windmolen. Vice President van Hibernia Bank gefinancierde tweede windmolen met een \$ 20.000 donatie. De Zuid-Windmill werd de grootste windmolen in zijn soort in de wereld. Louis Sloss doneerde het koper voor de koepel, terwijl George Zavier Wendling van de Wendling Cross Lumber Company schonk al het hout.

1913: Gemotoriseerde pompen werden geïnstalleerd om de productie van het wind aangedreven systeem te vergroten. De windmolens hadden niet meer een primaire functie. Het onderhoud werd zo erg verwaarloosd, dat ze uiteindelijk niet meer konden functioneren.

Het verval

1993: Het San Francisco Recreation and Park Department samen met "San Francisco Beautiful", verzoeken Lucas Verbij, een Nederlandse windmolen ontwerper en –bouw deskundige tot het verrichten van een uitgebreide studie van de Zuid-windmolen. Verbij stelt vast dat de windmolen onmiddellijke aandacht vereist.

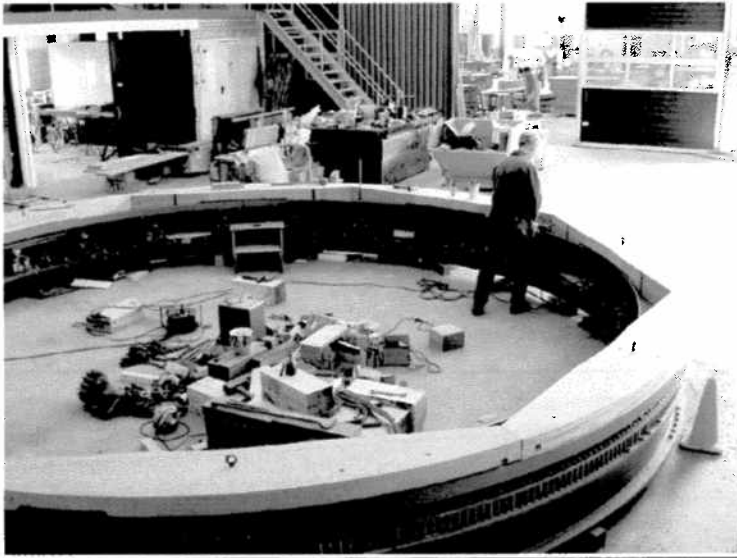
1998: Een groep burgers, onder leiding van "Vrienden van Recreatie en Parken", brengen \$ 8 miljoen in, voor de renovatie van het westelijk deel van het Golden Gate Park. Verbeteringen van en ook het herstel van het Strand Chalet Restaurant en uitgebreide verbeteringen van de groenvoorzieningen, inclusief de parkvoetbalveld

2002: De kop van de Zuid-Windmill wordt overgebracht naar Nederland voor herstel.

In 2004 is Verbij in zijn werkplaats aan de Van Klaverweijdeweg begonnen met de nieuwbouw. Vanwege onvoldoende financiën in Amerika stagneerde de bouw. Toen in mei de gemeente San Francisco financiële garanties stelde kon de bouw worden voortgezet.

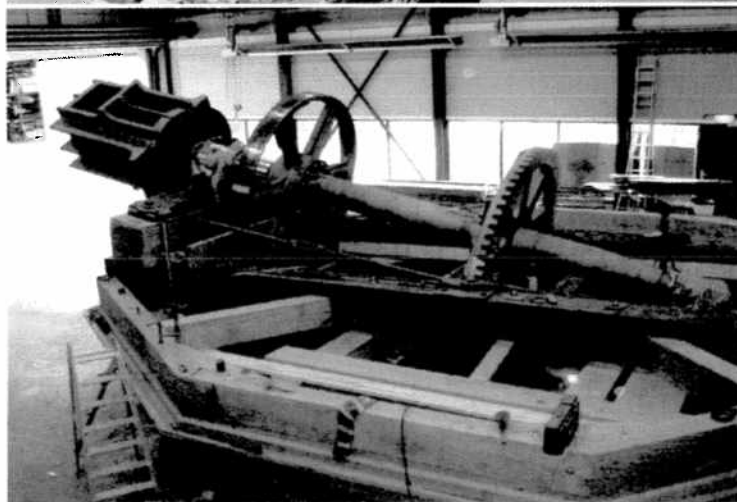
De bovenbouw van de molen moest worden gesloopt en volledig worden herbouwd. Dat kon alleen wanneer eerst alles minutieus was gemeten en getekend. Soms moest uitgevonden worden hoe de verschillende onderdelen van de molen in elkaar pasten omdat de originele tekeningen ontbraken.

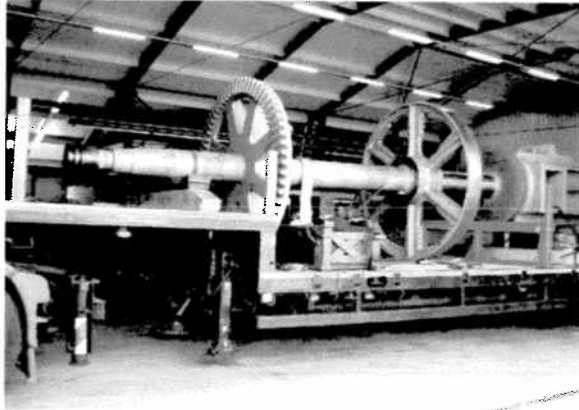
De nieuwe basis voor de
koepel van de molen

Een beetje timmeren

Eerst even passen

Gereedmaken voor transport naar Amerika

2008: Drie containers zijn volgeladen met de nieuwe kap, een gedeelte van de wieken en de geres-taureerde bovenas, totaal 60 ton. De planning is dat de containers half november op de bouwplaats arriveren. Dan zijn daar drie molenbouwers van Verbij om de kap in elkaar te zetten. Een lokale aannemer kan daarna de koperen dakbedekking aanbrengen.

In januari gaan de molenbouwers opnieuw naar San Francisco om de molen af te bouwen en in bedrijf te nemen. Ook worden mensen opgeleid die de molen leren bedienen. In februari 2009 kan San Francisco trots zijn op de tweede molen, de Murphy Mill aan de zuidkant van het Golden Gate Park. Molenbouwer Lucas Verbij kan met zijn molenbouwers trots zijn op de restauratie van de grootste molen ter wereld met een wiekdiameter van 35 m en een gewicht van de kap van 60 ton.

Zo gaat het er weer uitzien

ph

AGENDA

Stichting Gered Gereedschap is een landelijke vrijwilligersorganisatie die gereedschap inzamelt, opknapt en op aanvraag verstuurt naar ontwikkelingsprojecten. Op veel plaatsen in de wereld is het niet makkelijk om aan gereedschap te komen. Of je nu stoelen maakt, kleding naait of huizen bouwt; goed gereedschap is een eerste vereiste om er ook daadwerkelijk je brood mee te kunnen verdienen. In veel landen moet gereedschap geïmporteerd worden. Dat maakt de aanschaf van gereedschap tot een kostbare zaak. En lastig, want veel geld is er vaak niet.

Tegelijkertijd wordt er in Nederland veel overcompleet gereedschap weggegooid. Stichting Gered Gereedschap brengt vraag en aanbod bij elkaar, door overcompleet gereedschap in Nederland in te zamelen, op te knappen en aan te bieden aan kleinschalige organisaties in ontwikkelingslanden. Voordat het gereedschap wordt opgeknapt, selecteert de Stichting alles wat aan materiaal binnenkomt. Zodat we er zeker van zijn dat er alleen kwalitatief goed gereedschap het land verlaat.

Stichting Gered Gereedschap zet zich in voor het leveren van kwalitatief goed gereedschap aan kleinschalige producties en scholen in ontwikkelingslanden, waardoor mensen op eigen kracht een eigen inkomen kunnen verdienen.

- Bevorderen van solidariteit, samenwerking en maatschappelijke participatie via actief vrijwilligerswerk
- Op milieuvriendelijke wijze inzamelen en hergebruiken van productiemiddelen.
- Stimuleren van kennis en bewustwording inzake actieve ontwikkelingssamenwerking.

Postbus 3767 / 1001 AN Amsterdam
Tel. 020-6839609 / Fax. 020-6124502
E-mail: info@geredgereedschap.nl Giro 70020

40ste WorldSkills Competitie Calgary, Alberta, Canada 2009

Van 1-6 september 2009, zal Calgary in Canada gastheer zijn voor meer dan 850 wedstrijd-kandidaten uit 48 landen op de WorldSkills Competitie van 2009.

WorldSkills is het hoogst haalbare op het gebied van vakmanschap en beroepsonderwijs.

Nederland wordt vertegenwoordigd door Team Nederland, een selectie van de allerbeste vakmensen tot 23 jaar.

Museum Stoomzagerij Nahuis

De Stoomhoutzagerij NAHUIS heeft vele jaren achtereen gedraaid, totdat er plotseling een einde aan kwam, echterniet voor lang. Dankzij het initiatief en het enthousiasme van vele instanties, particulieren, de familie NAHUIS en de Houthandel en Zagerij NIJENHUIS & HENDRIKSEN B.V. is de "oude stoomhoutzagerij" als een werkend museum opnieuw tot leven gekomen.

Een aantal keren per jaar is het museum voor het publiek geopend. U kunt dan met uw eigen ogen zien hoe al 100 jaar met deze machines gewerkt wordt. Alles zal in vol bedrijf zijn. Een herkenning voor de ouderen, een belevenis voor de jongeren!

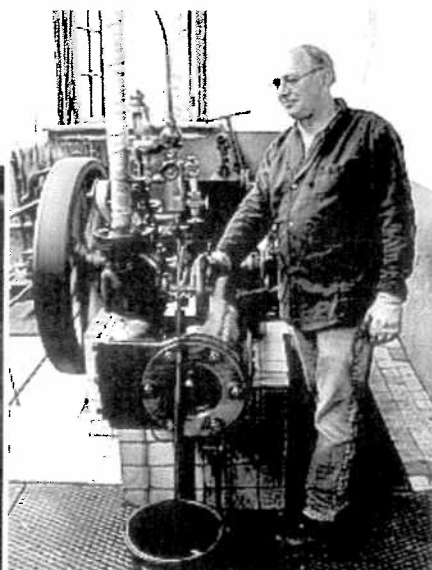
In 2009 wordt er op Stoom gezaagd op:

- 9 Mei
- 13 Juni
- 11 & 15 Juli
- 8 & 12 Augustus
- 12 September
- 21 & 28 Oktober

In overleg bestaat er ook de mogelijkheid om Stoomhoutzagerij Nahuis op andere dagen te bezichtigen. Afhankelijk van de groepsgrootte wordt de installatie onder stoom gebracht.

Het museum is gelegen aan de rand van Groenlo.

www.stoomzagerij.nl

Le VILLAGE GAULOIS

UN SITE UNIQUE DE DÉCOUVERTE, D'EXPÉRIMENTATION ET DÉTENTE

LE VILLAGE GAULOIS (het Gallische dorp) is een gereconstrueerde archeologische locatie in een prachtige natuurlijke omgeving, die de het dagelijkse leven van de inwoners in de Gallische periode laat zien; anders gezegd, de ijzertijd tussen 450 en 52 jaar voor Christus.

Aan de oever van de Garonne, in een prachtig stuk natuur van ca. 9 hectaren, herleeft de magie van een teruggevonden verleden!
Kom op een originele manier de historie van onze voorvaderen de Galliërs ontdekken.

Begeleid met demonstraties van Gallische ambachten: goudsmeden, goudwinning, smeden, kopergieten, ververij, munten slaan, mandenmaken.....

Komt u op uw vakantie in de buurt dan is het zeker een aanrader. Het park is een oase van rust en heerlijk schaduwrijk en gelegen in een heel mooie omgeving.

Archeosite Gaulois
31220 ST JULIEN DU GARONNE
Tel. +33 (0)5 61 87 16 38
Fax. +33 (0)5 61 97 41 94

Stoomfestival

1-2-3 mei 2009

Maldegem

Op **vrijdag 1, zaterdag 2 en zondag 3 mei 2009** kan men vanuit het station van Maldegem in Oost-Vlaanderen opnieuw een reis maken met de stoomtrein! De VZW Stoomcentrum Maldegem organiseert dan immers haar jaarlijks Stoomfestival.

Vooraf even dit: ook voor dit Stoomfestival wordt **vooraf GEEN dienstregeling** gepubliceerd. Alle info is de dag zelf ter beschikking. Er wordt doorlopend gereden.

De tarieven zijn € 10,- per persoon.

Sinds 1989 zijn vrijwilligers in de weer om het door de NMBS verlaten station terug te brengen naar de tijd van toen. Oude locomotieven en wagens werden aangekocht en rijden op een eigen stuk spoorlijn. Voor de jongeren rijdt er ook een smalspoorstoomtreintje met open wagonnetjes en in tearoom 'De Statie' is het aangenaam vertoeven.

Sedert 2005 zijn de stationsomgeving en alle gebouwen volledig gerenoveerd! De sporenbundel werd heraangelegd, de werkloods werd ingericht, een nieuw perron maakt het in- en uitstappen aangenamer, de waterkraan werd geplaatst, het gerestaureerde telegraafkantoor herbergt nu een ouderwetse lokettenzaal en de ruwbouw van de replica van het seinhuis is af. Een nieuwe museumloods is in volle opbouw.

STOOMCENTRUM vzw MALDEGEM

Stationsplein 8 B-9990 Maldegem België

Tel. (+32)(0)50/71.68.52 Fax. (+32)(0)50/35.89.89 www.stoomfestival.be

BOEKENPRAAT EN ZO

Dit boek gaat over allerlei klassieke vormen van vogelvangst. Soms krijg je de neiging het dicht te klappen maar de informatie over hoe het vroeger toeging bij "ambachtelijke" vogelvangst, is te boeiend, te interessant en te leuk beschreven om te stoppen.

Men moet echter heel wat zinnen verteren waarin ongegeneerd wordt opgeroepen om het 'ambachtelijk werken met wilde vogels' en het consumeren van vogels te stimuleren. "Een betere prijs voor de eendenbout" zou het kooibedrijf flink kunnen helpen. Eigenlijk zouden eendenkooien en ook de valkerij op de werelderfgoedlijst moeten worden geplaatst, menen enkele schrijvers! Dit en tal van andere suggesties in dit boek zijn afkomstig van verstokte aanhangers van het ambacht van vogelvangst, valkerij en eieren zoeken. Het boek is een vervolg op een symposium over dit onder-

werp in 2006. Sommige auteurs benadrukken gelukkig dat oude vangtechnieken een rol (kunnen) spelen in wetenschappelijk onderzoek.

In de vorige eeuw schreef Jac. P. Thijsse op zijn bekende enthousiaste wijze over het afknallen van bijvoorbeeld drieteenstrandlopers en patrijzen. De laatste soort vergaat het zeer slecht. Net als op dit moment ruim tien procent van alle andere vogelsoorten in de wereld.

Samenvattend:

Het betreft een interessant en prachtig uitgevoerd boek dat een duidelijk beeld schetst van traditionele manieren van vogels vangen. Vroeger deed men dat voor de pot, dat is nu niet meer nodig. Hooguit kunnen er wetenschappelijke doeleinden mee worden nagestreefd. Jammer dan ook dat redactie de promopraatjes over het handhaven van schadelijke vormen van vogelvangst en eieren rapen niet uit de tekst heeft geschrapt.

INHOUD (thema's):

Valkerij
Ganzenflappen
Wilsterflappen
De Hollandse vinkenbanen
Kievitseieren zoeken
Leeuwerikenvangst
Houtsnippenvangst
Kwartelvangst
Eendenkooi en kooibedrijf
Vogelarij en taal
Mens-vogelrelatie
Ringonderzoek
Biologisch onderzoek
Ziektes; vogelgriep
Ganzenflappen voor wetenschap
Wetgeving
Beleidsvisie

Samenstelling en redactie:

J.T. Lumeij, D.A. Jonkers en
J.J.H.G.D. Karelse

Uitgave: KNNV Uitgeverij te Zeist 2008
224 pagina's, 23 x 29,6 cm, harde omslag
ISBN 978 90 5011 263 5

Boeren van toen Verhalen van vroeger

Niets lijkt mooier dan het leven op het platteland, van oudsher het domein van het boerengezin. Prachtig zijn de verhalen en beelden van vroeger. De eenvoud, de worsteling met het weer, het werken op het land, de

beesten. Maar zo mooi als het leek, was het lang niet altijd. In het tweede deel van Boeren van Toen-Verhalen van vroeger komen de verhalen uit vroeger tijden ruim geïllustreerd aan bod. Hoe hebben boeren en boerinnen het allemaal beleefd: de oogst, de dieren, het werken met handen paardenkracht. schetst hiermee Dat levert schitterende herinneringen op, afgewisseld met veel wetenswaardigheden en

foto's uit de vorige eeuw.

Auteur: H. Siemes, ISBN-10: 9052107300 ISBN-13: 9789052107301 Uitgever: Tirion Natuur

In het Weeshuis

De stad Amsterdam regelde vanaf 1523 voor het eerst de opvang van weeskinderen. Het eerste weeshuis aan de Kalverstraat was bescheiden van aard, maar de bevolkingsgroei maakte de behoefte aan een groter pand urgent. Nadat de katholieke stadsregering in 1578 was afgezet - bekend geworden als de Alteratie - kreeg 'het Weeshuijs' de beschikking over de vrijgekomen gebouwen van het St. Luciënkklooster. Na een eeuw van verbouwingen en nieuwbouw was tussen de Kalverstraat en Nieuwezijds Voorburgwal een enorm en monumentaal gebouwencomplex ontstaan ter huisvesting van de Burgerwezen. Bijna vier eeuwen lang bleef het Burgerweeshuis daar geves-

tigd, tot de verhuizing in 1960 naar het nieuwe gebouw van Aldo van Eyck aan het IJsbaanpad. De baanbrekende architectuur maakte in één oogopslag duidelijk dat het karakter van de kindercare inmiddels ingrijpend was veranderd. In het weeshuis behandelt de groei en de organisatie van het Burgerweeshuis, het alledaagse leven van de weeskinderen en het bestuurswerk van de Regenten en Regentesen. Daarnaast wordt in een aantal intermezzo's speciale aandacht besteed aan onderwerpen als drinkwater, verlichting, onderwijs, de Regentenzaal en Burgerwezen in de kunst.

Het Burgerweeshuis heeft een indrukwekkende verzameling nagelaten die beheerd wordt door het Amsterdams Historisch Museum, dat sinds 1975 in het pand is gehuisvest.

Auteur: L. Wagenaar - ISBN: 9789068685015 - Aantal pagina's: 128 - Verschijningsjaar: 2009

VADEMECUM VAN HISTORISCHE BOUWMATERIALEN

Op 24 april a.s. wordt op de restauratiebeurs in 's-Hertogenbosch het boek van auteur Piet Bot, van het Nederlands Openlucht Museum te Arnhem, gepresenteerd.

Een greep uit de inhoud:

Natuursteen / Baksteen en dakpannen / Materialen voor mortel, wand-, plafond en vloerafwerking / Kunststeen / Chemie en kunststoffen / Hout / IJzer- en staalconstructies / Beton / Funderingstechniek / Systeemvloeren / Dakbedekkingmaterialen / Tegels, aardewerk en porselein / Glas / Verf en pigmenten / Behangsels en vloerbedekking / Verwarming / Water en sanitair / Energie en installatietechniek / Verlichting / Communicatie.

Het boek is in fullcolour co , gebonden, 800 pagina's, uitgeverij Veerhuis b.v. Alphen a/d Maas.

Ons lid, Huub Mombers van het dakpannenmuseum is zeer vereerd dat hij heeft mogen meewerken aan dit boek en met name natuurlijk aan het hoofdstuk "dakpannen".

Zie als kleine voorproef: www.uitgeverijveerhuis.nl

Hardcover • ISBN-13: 9789087300210 • Uitgeverij Veerhuis

TE HOOI EN TE GRAS

Uitbreiding bescherming Nieuwe Hollandse Waterlinie

Minister Plasterk heeft het voornemen om in 2009 onderdelen van de Nieuwe Hollandse Waterlinie aan te wijzen voor bescherming. Dit voornemen is op 7 april voor advies naar de Raad voor Cultuur gestuurd. De voordracht betreft een aanvulling op de bestaande bescherming die in enkele opzichten onvolledig is. In het aanwijzingsvoorstel is gekozen voor een complexgerichte aanpak. Ruimtelijke onderdelen als schoots- en inundatievelden vallen niet onder de aanwijzing. Hiervoor is een planologische bescherming een betere oplossing.

Cursus “Buitenkanen” over kansen cultuurhistorie georganiseerd door landschapsbeheerorganisaties.

In 2009 zal door 8 provinciale stichtingen Landschapsbeheer de cursus Buitenkanen! georganiseerd worden. In de cursus wordt ingegaan op de mogelijkheden die cultuurhistorie biedt voor inbedding in het Ruimtelijke Ordenings- en cultuur beleid van gemeenten: De cursus is bedoeld voor mensen die actief zijn betrokken, beroepsmatig of vrijwillig, op het vlak van cultuurhistorie in het buitengebied: groen, rood en blauw landschap en historisch erfgoed. Ook vrijwilligers in het landschapsbeheer en cultuurhistorie (vertegenwoordigers van landschapsorganisaties en heemkundige verenigingen) zijn welkom!

Belvedere.nu

Dilemma's rond beplanting Stelling van Amsterdam

Het idee van Landschap Noord-Holland de natuurwaarde van de Stelling van Amsterdam te verhogen door terug te grijpen op de eeuw oude militaire beplantingsplannen stuit op tal van dilemma's. Aan de hand van zes locaties in de stellingzone poogden donderdag in Krommeniedijk bestuurders, beleidsmakers en beheerders uit heel het stellinggebied die dilemma's te tackelen.

Noordhollands Dagblad

Platform Restauratie Ambachten van start

'Samenwerken om het restauratieambacht op de kaart te zetten'. Deze kick-off, georganiseerd door het Hoofdbedrijfschap Ambachten (HBA), vindt plaats op donderdagmiddag 23 april a.s. tijdens de Nationale restauratiebeurs in de Brabanthallen in Den Bosch. Primair doel van het Platform is het stimuleren van een duurzame en vruchtbare samenwerking tussen de verschillende ambachten die zich toeleggen op het restaureren van cultureel erfgoed.

restauratiebeurs.nl

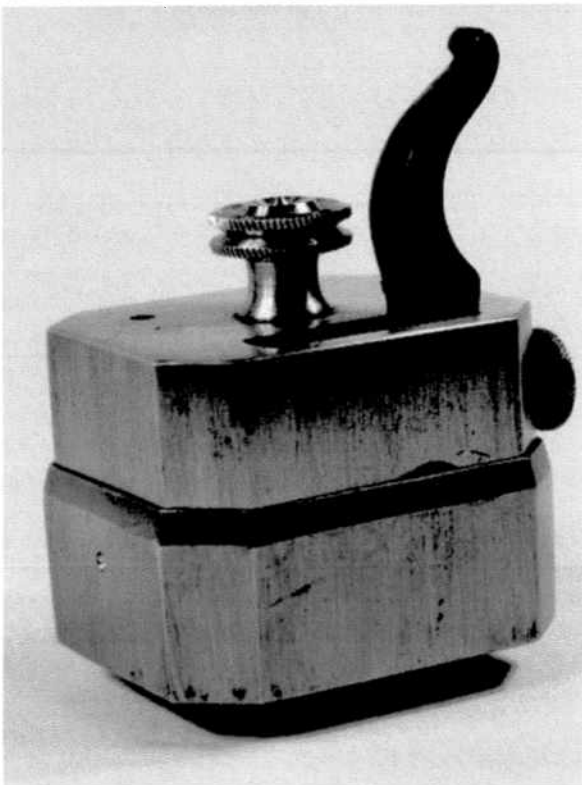
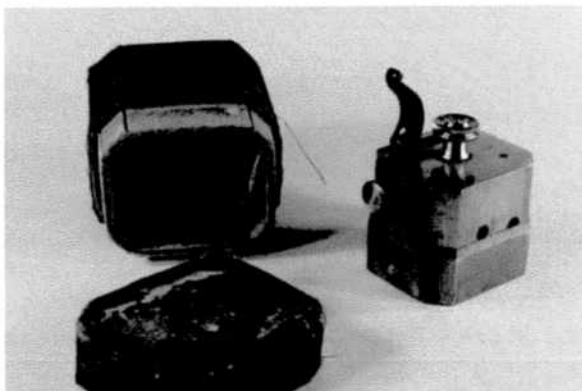
WAT IS DAT ?

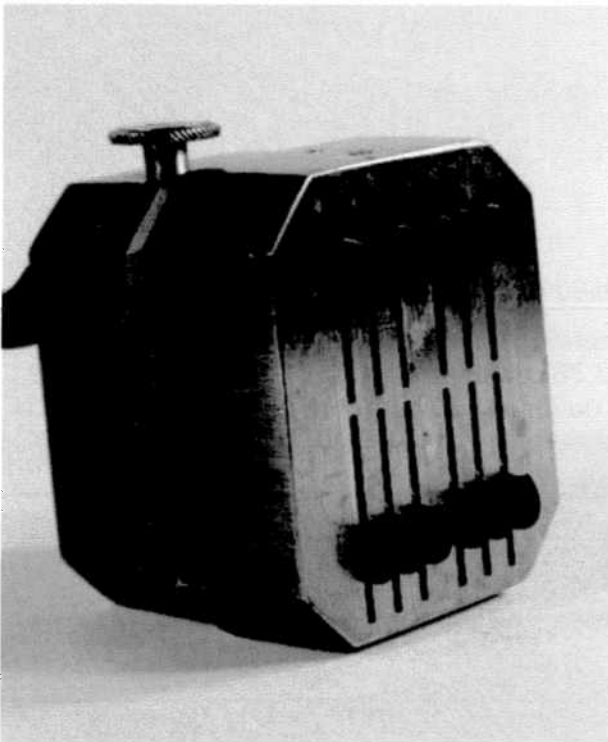
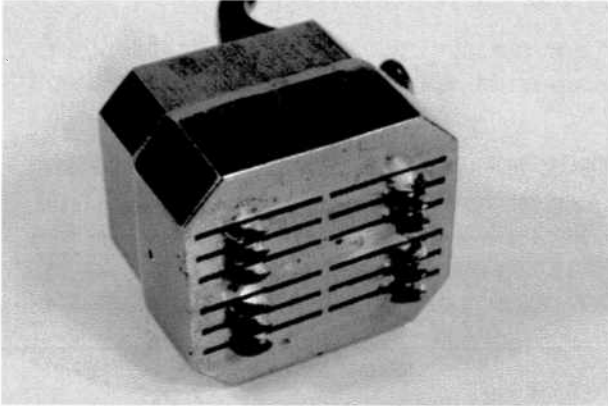
Wartoe op aarde?

In een wat verkommerd, maar m.i. origineel doosje kwam ik op een vlooiemarkt het afgebeelde instrumentje tegen. Noch de verkoper, noch ikzelf konden de functie ervan thuisbrengen. Zoiets fascineert en hoewel het zeker niet tot mijn verzamelgebied behoorde, wisselde het ding daarom van eigenaar.

Het messing instrumentje (ribbe ca. 4 cm.; gewicht ca. 250 g) belandde vorig jaar op onze bijeenkomst in Noorden, waar het zonder enige vorm van herkenning van hand tot hand ging. Ons lid Johan van Aken, die onder de aanwezigen was, werd zo geboeid door het verfijnde, mysterieuze instrumentje, dat hij het mee naar huis nam voor nader onderzoek.

Zijn ter zake kundige omschrijving laat ik hier volgen. Door de zwarte "haan" over te halen, wordt via een bladveer het geheel onder spanning gezet. Ik heb het sterke vermoeden dat de opzet van het instrumentje is om het in gespannen toestand op een vlak te plaatsen en dan de knop in te drukken. Daardoor zwenken de twee mes-asjes met kracht naar buiten en snijden ze 2 x 4 gleufjes in het onderliggende oppervlak. De insnijpdiepte kun je instellen door het zooltje meer of minder naar buiten te draaien met het knopje bovenop. Bij geen gebruik kun je de zool zo ver naar onderen stellen dat de

mesjes niet meer buiten het zoolvlak komen. Zo is het ook in gespannen toestand veilig.

De mesjes hebben aan de haakvormig gebogen kant geen scherpe snijkant. Ze zijn m.i. dan ook niet bedoeld om iets tussen de tegenover elkaar liggende mesjes te snijden. Het zooltje is met de hand gemaakt plaatwerk, aangepast aan het blokje. De sleufjes daarin zijn netjes op steek gebracht, misschien met een cirkelzaagje, en daarna met de hand haaks uitgevijld. Het blokje is m.i. gegoten en deels met een freesmachine inwendig nagefreesd. De buitenkant is zo nauwkeurig en parallel, dat het machinewerk moet zijn. De beide mesasjes zijn door uitzwenken van een brugstukje simpel uit te nemen. Voor het slijpen? De mesjes zijn op zichzelf al juweeltjes. Ik zou de grootste moeite hebben ze te maken en ze in het gelid op het asje te bevestigen, hetgeen hier vermoedelijk gebeurd is doordat er afstand-

busjes opgeperst zijn. Het ronseltje is één geheel met het asje en lijkt handwerk. De zware gebogen bladveer is een heel knap stuk werk. Begin ik niet gauw aan. Kortom, een kleinood. Maar waartoe is het (op aarde)?

In het laatste zinnenetje van deze vakkundige omschrijving zit natuurlijk de clou van het verhaal: wat was van dit apparaatje (geschatte leeftijd ca. 1900 of eerder) ooit de functie? Uw reacties zijn op de redactie (zie colofon) van harte welkom.

Hans Rode
Foto's: Gijs Nederlof

Beste leden van Ambacht & Gereedschap

In mijn verzameling bevindt zich een messing zwaaihaak met 2 uitklapbare doken, waarover ik een aantal vragen heb. Dergelijk meetgereedschap werd gebruikt door scheepsbouwers.

Messing zwaaihaak, vermoedelijk bodemvondst. Het lichaam is 6 duim lang, verder een korte dook van 4 en een langere van 5 duim. Aan 1 zijde zijn de duimen met cijfers aangegeven: 2 - 3 - 4 - ... - 7 - 9 - 10 - 11 - 12 - 13 - 14 - 15. Op het lichaam per duim een streep maar op de doken alleen cijfers en geen maatverdeling. Op de andere zijde is op het lichaam een tabel aangebracht:

OL / 35 / 23

TL / 30 / 20

HL / 28 / 18

HVL / 24 / 16

en verder zijn er streepjes met bijschriften geplaatst:

HL (op 4 of 96% vanaf het uiteinde)

HVL (16 of 84%)

T(L) (33 of 67%)

HB (61 of 39%)

HVB (93 of 7%)

en een extra gekraste streep op 80 of 20%.

Eén scharnier is (recentelijk?) hersteld met een wat rodere pin.

De lengte per duim is 2,383 of 2,367 cm, gemiddeld 2,375 cm. Dit past bij Hondsbos of Zijpe (1 voet = 12 duim van 2,37 cm), Barsingerhorn (West-Friesland), Friesland (1 Amsterdamse scheepvoet = 12 duim = 28,3 cm), Graft (Schermer, NH) 1 voet = 12 duim = 28,7 cm, of Muiden ('t Gooi, NH) 1 voet = 12 duim = 28,3 cm.

Totale lengte uitgevouwen 35,5 cm; lengte middendeel 14,3 cm, dikte 7 mm, breedte 8 mm

Zie bijlagen.

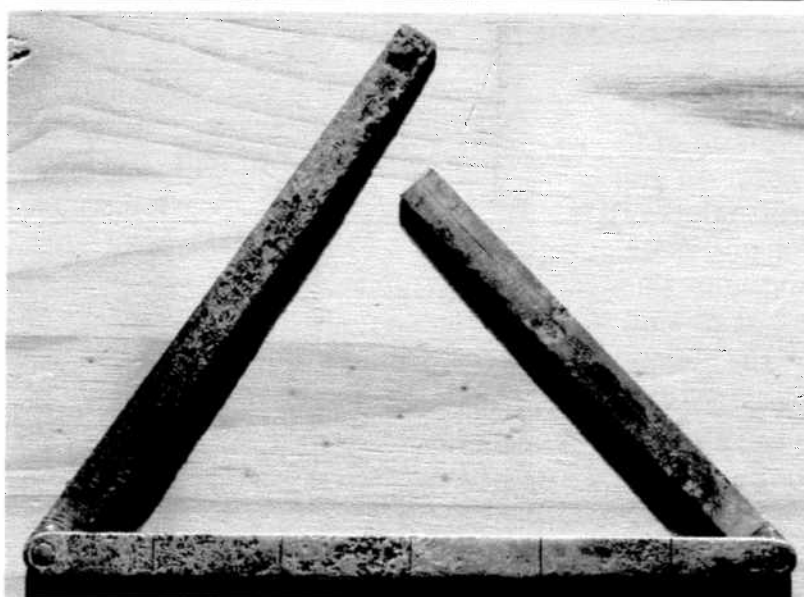
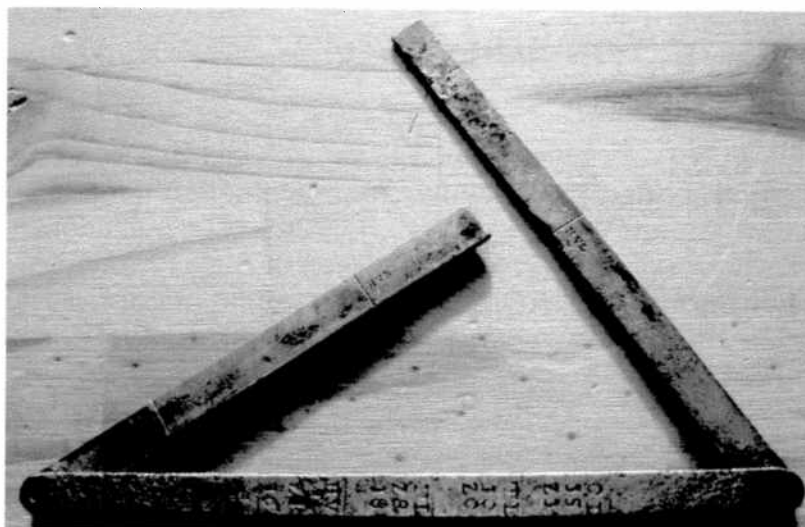
Een verzamelaar in Enkhuizen vermoedt dat enkele opschriften het volgende betekenen:

--Het onderste getal is steeds ongeveer of precies tweederde van het bovenste en de afstand tussen de streepjes van de tabel is ook ongeveer tweederde van de duimen op de andere kant. Mijn veronderstelling m.b.t. tot de betekenis van de letters : H=hout, V=voet, L=lengte, B=breedte, T=timmer.

--Enig idee waarvoor die opschriften hebben gediend? Ik heb dit voorwerp + omschrijving voorgelegd aan Willem Vos, de bouwer van het schip de 'Batavia' in Lelystad.

Hij meldt me:

--Naar mijn mening: De zweep in kwestie is geen standaard meet of afschrijf gereedschap. Maar een stuk meetgereedschap ontwikkeld voor een bepaald doel of onderdeel.

Een meetapparaat wat in de praktijk ontstond. De tekens zijn niet bedoeld om het nageslacht te informeren. Dat het over hout of duimen ging, dat wist men wel. De duimafstand komt in de buurt van de Friese scheepsvoet van $12 \times 2,36 = 0.28379$. Deze zwei-haak duidt op het spreekwoord of gezegde. Hij heeft de zwei te pakken. Je had de kennis ontwikkeld en op de haak vastgelegd. In de scheepsbouw en ambachtelijke huizenbouw ben ik een dergelijk apparaat nooit tegen gekomen. De ambachtelijke boten bouw werkt met zweienplanken. Mijn gedachten gaan uit naar de molenbouw.
--Kan een van jullie leden misschien meer vertellen over dit meetinstrument?

Groet,

Ritzo Holtman

Gereedschap op grafsteen?

Bij Zaandam is jaren geleden een reeks sloopshellingen opgegraven daterend uit de 18^e eeuw. De Zaanse afdeling van de Archeologische werkgemeenschap van Nederland, de AWN-Zaanstreek, is bezig met het onderzoeken en uitwerken van alle vondsten. Er zijn daarbij ook veel restanten van gereedschap gevonden. Tsaar Peter de Grote heeft er nog les gehad in het Nederlandse sloopstimmervak.

Het onderzoek leidt o.a. naar diverse kerken in de regio waar de sloopstimmerlieden kerkten. Op één van de grafstenen staat nu een voorwerp/onderwerp waarvoor nog geen verklaring voor gevonden is. Het zou een stuk gereedschap kunnen zijn.

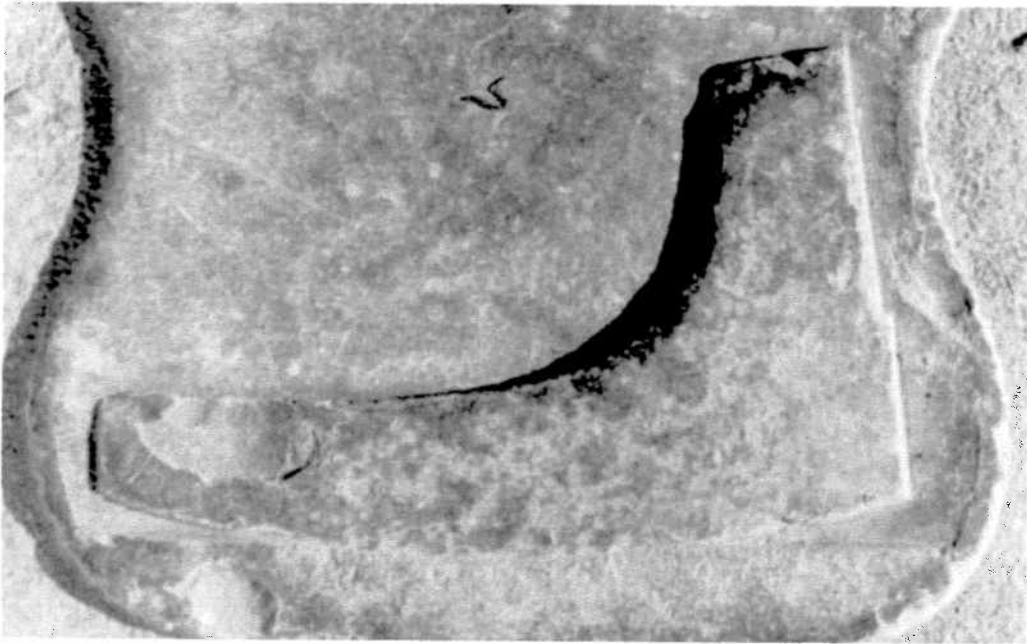
Op verzoek van de heer Menno de Boer, die als amateur archeoloog is verbonden aan de ANW-Zaanstreek, doen we een beroep op de leden van A&G.

De vraag aan u: wie kan de afbeelding op de grafsteen duiden?

JB

Uw reacties kunt u naar de redactie sturen.

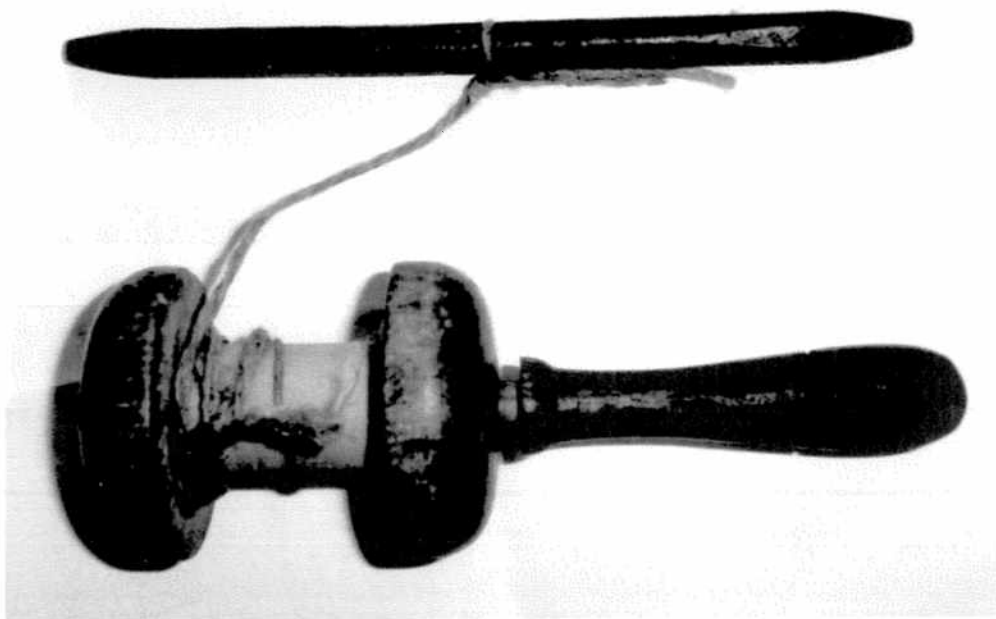

DAT IS DAT

Hallo daar op de redactie,

In verband met de wat is dat pagina in de laatste Nieuwsbrief
Ik heb iets gevonden over het houten klosje van mijnheer Engelman.

Ik heb er ook zo een maar met een lang (10 m) dunne koord.
Volgens mij is dat een smetkoord om lijnen te smetten

Ik heb ook een boek van Garrett Hack waar op pagina 50 een afbeelding staat van zo een houten klosje met koord en krijt

Een zogenaamde chalkline.

Groetjes,

Jos Opheide

VRAAG EN AANBOD

Deze gratis advertentierubriek is bestemd voor niet-commerciële advertenties van en voor leden van de vereniging Ambacht & Gereedschap. Bestuur en redactie zijn niet aansprakelijk voor de inhoud van de advertenties. Inzendingen voor deze rubriek sturen naar het redactieadres: Rousseaustraat 23, 2037 EC HAARLEM, E-mail piet.hageman@hccnet.nl

Uitgave van de vereniging Ambacht&Gereedschap

Een cd-rom met 375 pagina's over de historie van het booromslag samengesteld door Eric Peterson.

Volume One:

Boring Tools; The Evolution & Study of the Brace

An archival study of the origin of the brace, its evolution, its description, and its spread in the Western world.

Eric Peterson is zo vriendelijk geweest zijn boek op cd-rom zonder winst oogmerk aan de leden van Ambacht & Gereedschap aan te bieden. Leden kunnen de cd bestellen door een mail aan de penningmeester te sturen met naam en adresgegevens.

De kosten bedragen € 4,00 exclusief verzenden.

De inhoud is in het Engels en u dient te beschikken over Acrobat Reader 6.0 of hoger.

De auteur

Eric Peterson is een gepensioneerde Amerikaanse chirurg uit Alabama en actief in de Mid-West Tool Collectors Association. Zijn studie naar de oorsprong van het booromslag bracht hem op verschillende plaatsen in Europa. In Nederland bestudeerde hij booromslagen bij het Rijksmuseum in Amsterdam, bij het NISA in Lelystad en bij verschillende leden van A&G.

Eric komt in zijn studie tot de hypothese dat het booromslag in de Zuidelijke Nederlanden is uitgevonden. Om deze stelling te onderbouwen, draagt Eric Peterson een grote hoeveelheid gegevens aan met daarbij vele illustraties.

Een prachtig stuk werk, en dan te bedenken dat er volgens de plannen van Eric nog twee delen zullen volgen!

